

PAULU
ISRAEL
ESCRIT

(5)

I. 19

PAVLI MAVROCENI OPVS DE
AETERNA TEMPORALIQVE
CHRISTI GENERATIONE IN
IVDAICAE IMPROBATIONE
PERFIDIAE CHRISTIANAE
QVE RELIGIONIS GLORIAM
DIVINIS EVNTIATIONIBVS
COMPROBATA AD PAVLVM
PONTIFICEM MAXIMVM IN
CIPIT.

VO affectus sum gaudio
.B.P. cum caelitus datum
te pontificem maximum
tarsensisq; insignitum no-
mie. Quo & Ego sacri lauacri dono vo-
catus sum aurea fama prebuit explicare
profecto lingua calamusque non valet.
Cum quem diu optare omnis ecclesia ui-
sa est diuino munere se consecuta agno-
uerit. Quem. n. grauissimis his tempori-
bus labentibusq; fidelium rebus idoneū
magis dominus conferre potuisset. quē
tanta humanitate doratum. Quē maio-
ri pietate fulgentem. quippe qui optimū

substantia & essentia simplicissimus nil ac-
cidentis aut additiōis nedū habēs sed nec
habere ualens cum ī se p̄fectissimus sit
nulloq; penitus extrinseco egeat: ut est ī
se p̄fectissimus ita cōmunicādi se amore
illectus aliqd creare instituit qđ suā bo-
nitatis p̄cipē efficere possit. Angelos er-
go & spūales substantias creare cōstituit ī
tellectu memoria ac uolūtate dotatas in
q̄bus nil posuit qđ suā posset obstarē sa-
luti eisq; liberā pręstitit facultatem recte
ac p̄perā sentiendi spondens recte sentie-
tibus suā bonitate fruituros æternaq; foe-
licitate functuros. Aduersa uero sentien-
tibus æternas p̄ scelere pœnas esse datu-
ros. Iuxta ergo ineuitabilē suā maiesta-
tis sententiā recta sentiētibus æternā ui-
sendi suā maiestatis gloriam nullis eorū
meritis sola suā ineffabili bonitate faculta-
tem imptitus est. Iniqua uero uolētes eo-
rū sic de meritis exposcētibus sup̄liciorū
oīum acerbissima pœna æternaliter cru-
ciari mandauit ac iussit: nec īmerito qui-
dem. adeo enim natura p̄fecti nulloque

intra seculum aduersante creati sunt ut nul-
la sui erroris praeter mala ac libera eorum
uoluntate merito accusare potuerit. Cum
que liberi arbitrii ipsa eorum constitutio cre-
ati fuerint nec quicquam accusare ualuerint
quod eos a tanto bono deuiauerit nullus
merito poenitentiae locus illis relictus est
Aeternis ergo suppliciis sua uoluntate da-
nati aeternas & irreuocabiles ac emeritas
poenas dare necesse est. quod nullus unquam
praedesignatus est finis. Statuit demum
& hominem sua bonitate creare qui pariter
posset suae uisionis ac felicitatis princeps
fieri. Cumque illum ex anima & corpore con-
dere statuisset eoque plurimis necessitati-
bus indigentem: statuit coelorum orbem ele-
menta simul ac composita in rerum ordi-
nem praecreare: animantiaque non dum necessa-
ria uerum etiam uoluptati conferrentia causa-
re: pariterque illi cuncta subiicere ut cunctis
affluens uoluptatibus intellectu quo eum
sibi similem fecerat ad eius contemplan-
dam fruendamque beatitudinem non eius me-
ritis sed sua gratia uolens posset accederi

Sin uero vitis sceleribusq̃ deditus man-
datorū uirtutisq̃ immemor scelestam ac
sordidam uitam ducere praelegerit æter-
nis se damnandū supliciis sua culpa præ-
nosceret. Ita tamen damnandum statuit
ut non qui semel aut bis peccauerit irre-
uocabili sententia cruciandus sit uelut q̃
optima naturæ ratione constituti nullis
passionibus uicti nulla tantū uoluntate
seducti ab ineffabili illa imensa damnat̃
iustitia. Verum quoniam quoad in car-
ne uiuerint pluribus seducti passionib̃
innumerisq̃ necessitatibus implicati im-
mensisq̃ uoluptatibus illecti sumum il-
lud bonum minime cognoscentes a mā-
datis utaq̃ veritatis ac virtutis potarant
sæpiissime deuiare poenitendi & in uiam
virtutis redeundi quoad in humanis fo-
rent spacium ac tempus præfinit. Siq̃
ante obitum seperatamque a corpore
animum perpetrati sceleris dolore ac poe-
nitentia ducti creatori adhereñ voluerit
infinita cōditoris pietas illos non delin-
quit. Talesque qui scelerum poenitentia

ducti ac dolore contriti recte viuēdi stu-
diis deiq; mandatis si viuerent obtempe-
rare statuerint æternas poenas horrenda
que illa obstinatorū suplicia minime pa-
ti sinit. Sed ad q̄etis fœlicitatisq; locū p-
ducit. Et licet suæ gratiæ plenitudo oēs
homines valeat amplecti omnesq; abso-
luta sua bonitate velit esse saluos. Quia
tamen non nostris meritis sed sua nos di-
gnos gratia facit nemo sibi iniuriam fie-
ri nemo illum merito arguere poterit q̄
æternæ fœlicitatis princeps non existat: ne-
moq; æternis suplicii deū: sed eius scelera
ac demerita cāz fore poterit accusā. Cū
uero oīumq; fiūt quattuor assignari cau-
sas contingat: materialem: formalem: ef-
ficientem: ac finalem. Causarūq; finalis
potissima iudicetur hominē cui tot tan-
taq; subiecta sunt bona cuiusq; gratia cœ-
lum terra cœteraq; creata fuere non ocii
capescendæque uoluptatis causa: sed adi-
piscendæ fœlicitatis & immensa illa con-
ditoris gloria ac bonitate fruendi forma-
rum dicere necesse ē. Eoq; illa fœlicitate

donandos quos sua gratia ac bonitate d
legerit. ceteros uero immensa illa natu-
rae cognitōne creatorum que contem-
platione dotauit. Si quos uero damnari
suppliciis suis forte demeritis necesse sit
non tamen eos naturali conditōe priua-
re constituit.

Quamobrem errantes dicere consueue-
re nonnulli miserendum fore iis qui aut
ante legem decessere aut legis tempore
legem non cognouerunt aut post euacu-
atā legē datamq; fidei grām: gratiam si-
mul & christum dominum ignorantes
æternis damnantur suppliciis nescientes
nullos nisi eorum sceleribus æternis dā-
nari suppliciis quos immensa illa iustitia
suis sic demeritis exposcētibus ī æternū
cruciandos instituit.

Cælesti nanque gratia profriuntur ii
quos non eorum merita sed diuina gra-
tia prædestinandos elegit iuxta aposto-
lum: quos præsciuit hos & prædestinauit
quos prædestinauit hos & uocauit: quos

uocauit hos & iustificauit & cetera. Cū
nemo suis meritis diuina foelicitate di-
gnus existimari valeat: nam finita ratio
meritorum infinitatem gratiæ nulla ra-
tione consequi potest cū finiti ad ifinitū
nulla sit pportō.

Quos uero sua gratia dignos fore non
statuit naturalibus suis conditionibus d̄
reliquit: nam qui nullo scelere polluti di-
em clausere extremum: utputa infantes
quique peccare non ualuere. qui vā ante
partum obiere: & siqui forte peccandi fa-
cultatem absque peccato decessere: ii om-
nes damni tantum pœna premuntur
hoc est priuatione uisionis diuinæ pecca-
to: scilicet primi parentis nullamque ac-
tualis suplicii pœnam patiuntur: iis sem-
per demptis quos aut legis aut demum
baptismatis gratia donauit quos sua cle-
mētia dignos æterna foelicitate constituit.
Qui uero ante legem & qui in legis si-
ue demū gratiæ tēpore peccauerunt & i
peccatis decessere duplici poena damni

scilicet ut præmittitur primi peccato
parentis & sensus pp peccata ppria pu-
niendos eternalit̃ statuit.

Qui autē legis primo aut demum gra-
tiæ tempore peccauerūt eorumque scele-
ribus damnandi forent eis tamen traddi-
dit potestatem poenitentia ac cōtritione
præuia eius gratia posse peccata delere &
i suæ maiestatis gratiam iterū remeare.

Suppliciis ergo danant̃ æternis qui nec le-
gis nec baptismatis gratia donati in suis
decessere peccatis. Quiq; legis primo seu
demū baptismatis gratia donati nulla
peccatorum poenitentia triti in peccatis
diē clausere extremum.

Quare merito accusandus ē homo me-
ritoque æternis damnandus suppliciis cu-
ius gratia uniuersus orbis cælorum ele-
mētōrūque omnis machina tot tantaq;
diuerforum animantium genera condi-
ta pariter & ei subiecta fuere cui de pura
materia condito ac recta figura forma-
to ut cōditorē suū posset agnoscere fil̃ &
itueri spiritū sibi similit̃ hoc ē intellectu

memoria ac uoluntate dotatum cōditor
infundendo creauit & creando infudit.
Vtq̃ illum potiori suæ salutis gratia. ac
beneficiorum meritis traheret ad suam
immensæ bonitatis speciem contemplan-
dam eiusq̃ æterna uisione fruendū quo
facilior sibi pararet aditus in paradiso d'
litiarum induxit. Cunctaq̃ sibi naturali-
ter aduersãtia nedum frenauit & domu-
it: verum etiam ei obtemperare manda-
uit nō moriturum annūtiāns hoc est do-
lores mortis non passurum sed post ata-
tis uitæq̃ terminū uelut e somno ad æter-
nam suæ maiestatis contemplan-
dam spe-
tieꝝ pariter & fruendam p̃ducturum sua
pietate spon-
pondit.

In tanta igitur rerum perfectōne creato-
tantisq̃ repletus delitiis cuius causa cūcta
creata sunt ei pariterq̃ subiecta cui con-
ditoris æquissimis obtemperare manda-
tis non ad dei gloriam: sed ad ipsius ho-
minis adipiscendam beatitudinem parit̃
que perpetuo possidendam mandatum
est. Insolēs factus tantaque bonorum

affluentia elatus suæ immemor cōditōis
& status q̄ de nihilo nullisque eius me-
ritis sed sola dei bonitate creatus fuerit
mundi illecebris ductus fœminæq̄ suasu
deuictus tot tãtaq̄ presentia simul ac fu-
tura bona aspernat⁹ mortē cæteraq̄ hu-
ius sæculi mala sibi ac posteris uendica-
uit ac e paradiso deliciarū ubi omnia sibi
obedientia fuerant in hoc aduersantium
rerū turbine eiectus in labore pariter ac ī
dolore uiuere conatus est. Et qui sine la-
bore in deliciarū paradiso uiuere potuis-
set & absque mortis dolore securus diui-
nam fuerat gloriam contemplaturus
sudore labore & īfirmitate uicturus do-
lore moriturus suisq̄ sceleribus damnā-
dus nudus eiectus est cuius nulla fuisset
redēptio: nisi is q̄ eum sua bona bonita-
te creatuerat noua institutionis forma in
carnationis. s. passionis & mortis suæ il-
lum immensa sua pietate redimere d̄ cre-
uisset. Volens autem diuina maiestas tā
iuste q̄ pia saluti hominū providere sci-
ensq̄ cū hō peccauerit hoīem dār pœnas

oportere nō posse tamen hominem ut
homo pœnas dare cum sit naturæ condi-
tionisque finitæ: peccatum uero sit natu-
ræ infinitæ: quoniā ī diuinā maiestatem
peccauit homo noscēs q̄ nihil esse ī finitæ
cōditōis & esse præter eius maiestātē sta-
tuit de sui substantia & humanitate cōpo-
sitū producere dominē.

Filium ergo dī sui substantia æternaliter
a patre genitū incarnari & dī uirgine ho-
minē pariter & deū nasci cōstituit ut eius
voluntaria passione simul ac morte iuste
cuncta hominū possēt deleri peccata ut
reddito ad pœnitentiam hoīe per christi
passionē que infiniti meriti fuit. & ideo
ualuit infinitatē delere peccati possit illa
æterna uisione donari & gloria quā ab
initio creatus in gratia cōsecutus fuisset
si a peccati labe cōtinēs mandatis diuinæ
maiestatis obtemperasset.

Hanc ergo æternæ suæ maiestatis sen-
tentiā qua incarnari hominemque se
ex uirgine nasci pati mori tertia die a
mortuis surgere ac iterum glorificato

corpō ad patrem redire cōstituit statuto
tempore p̄ prophetarū eloq̄a suo tunc po-
pulo. nobis uero in se credentibus demū
intrinsecus decernit. Tātā igit̄ rei exordiū
ab ipsa p̄sonarū pluralitate. hoc ē in una
simplicissima diuina essentia trinitate su-
mendū merito uidet̄. Illamq̄ ueteris te-
stamenti exemplis & prophetiis ostende-
re ac palā facere ut deducta ueteris testa-
menti attestatōe & merito confundant̄
hebrei & christi gloria sublimet̄.

Principio nanque Genesis propheta di-
uino numine īspiratus inq̄t. In p̄cipio
creauit deus cōlū & terram. nostra q̄dē
rranslatio singulari prolatōe significa-
uit q̄ hebreus textus a plurimis factū de-
signauerat. inq̄t. n. ī p̄cipio heloī crea-
uit & cetera. Quod nomen heloym est
plurale huius hel heloy & ē ac si diceret
dī creauit ut significaret pluralitatem ī
diuina essentia fore cum singulari sim-
plicitate substantiā qui modus loquendi
frequenter in testamento ueteri habe-
tur de deo & non conuenit ulli alteri

rei. Et sic propheta noscens per reuelatō
nem pluralitatem esse in diuina essentia
voluit p nomen pluralis numeri coniun
ctū uerbo singulari declarare sapientibus
in diuinis esse pluralitatē: licet opatōem
significaret ēē singularē hoc ē ipsius diui
ne substātiæ. quoniā opatōes ad extra in
diuinis sunt indiuisæ & dicuntur de ipsa
substantia simpliciissima: licet ad intra opa
tōes sint personarū & distinctæ & de pso
nis dicātur. ex quo patet prophetā a deo
inspiratū diuina uoluntate enūtiasse in
simpliciissima diuina essentia esse pluralita
tem personarum distinctam.

Ad hoc dicunt Iudei hoc nomen heloī
quando dicitur de deo accipitur pro sin
gulari: q̄a significat singulare & nō plu
rale. Sed contra hoc apparet manifeste
ex textu ubi dicit. nō potestis seruire do
mino q̄a dominus ipse. veritas hebraica
habet quia heloī scientie ipse.

Item hieremiæ vigesimotertio perueriti
ssi uerba dei uiuentis dñi exercitū dei
nrī ueritas hebraea habet pueritissi uerba

heloym uiuentiū domini exercituū dei
nostri . Et nota q̄ hic ponit nomen dei
thethagramaton qd̄ significat diuinam
naturā secūdū suas proprietates intrīse
cas absq̄ ullo r̄spectu ad extra & sic pater
ex dicto propheta pluralitatem esse ī di
uina essentia.

Sēp̄ n. quādo scriptura ponit nomen de
notās pluralitatem p̄sonarū ī diuinis niti
tur ostendere ipsam pluralitatem cū uni
tate essentiae esse coniuntam.

Item Isaia . Liiii. dominabit̄ tui qui fecit
te deus exercituū nomen eius ueritas he
brea habet dominatores tui factores tui
dominus exercituū nomen eius illud do
mino exercituum est nomen thethagra
mation.

Item regū . vii. q̄ est gens ut populus isra
el ī terra p̄p̄ quā uiuit deus ut r̄dimat sibi
populū: ueritas hebrea habet. Quis ē ut
populus tuus israel gens una in terra p̄p̄
quā uiuunt heloym ad redimendū sibi
ponens cū hoc noīe heloī uerbū p̄rale.
Item ecclesiastis . xxii. Quis est homo

inquā ut sequi possit factorem suum ueritas hebreā habet. Quis est homo ut intret post regem qui iam fecerunt eum. i. hominem potest dici. deus sanctus & domus consilii sui

Similiter in psalmo. xlviii. deus deorum dominus. Nota q̄ in hebreo tria sūt nomina. s. hel heloym & nomen dīi thetha gramaton loco quorū latinæ utimur tātū hoc nomine deus. & hinc est q̄ ī nostra trāslatōne non p̄cipitur mens prophetæ declarantis ex inspiratōe diuina pluralitātū esse in diuina & simplicissima essētia. Sed hic quærit glo. hebreā. quare nominauit ī principio psalmi. & respondit ut ostendatur q̄ deus in tribus proprietatibus creauit seculum.

Ex eorū r̄spōsiōibus patet sape dicta pluralitas cū dicit̄ q̄ deus & domus consilii sui fecerūt hoīem. i. pat̄ & filius q̄ ē sapiētia patris & spūs s̄ctus q̄ ē amor & cetera. Similiter quando dicitur q̄ in tribus proprietatibus fecit mūdum ītelligendū s. ī paternitate filiatōe & spiratōe que tres

personas constituunt in eadem essentia
quæ in earum perfectione omnia operan-
tur Hanc responsionem trium proprie-
tatum quidam iudei cupiunt impugnare
dicentes illas tres proprietates intelligi sa-
pientiam bonitatem & potentiam. & iō
quando plurale dicitur. de deo intelligi
secundum illas tres proprietates. hoc pa-
tet esse falsum q̃a sic posset dici de artifi-
ce operante per artem potentiam & amo-
rem dei seu lucri & multo magis cōpete-
ret plurale artifice p̃p̃ has proprietates q̃
deo. q̃a in artifice differunt realiter. ī deo
aut̃ non differunt realiter: q̃a r̃aliter unū
& idem fuit: ratōne uero differunt. Cū
ergo hic modus loquendi non competat
artifici. uidelicet q̃ dicatur de eo in plura
li multo minus competit deo ratōne dic-
tarum proprietatum. Cum ergo Prophe-
ta utatur illo modo loquendi necesse est
dicere q̃ faciat rōne pluralitatis persona-
rum & sic patet pluralitas in diuinis
Dixit quidam Iudeus Christianos niti
ex modo loq̃ndi. uidelicet heloī creauit

firmantes se super baculo^m arundineo^m cō
fracto. quoniam talis modus loquendi
reperit^r etiam de aliis q̄ de deo: uidelicet
Regum. xxviii. in suscitatioe^e Samuelis
quādo dixit illi phitonissa^a uidi heloym
ascendentes de terra quā interrogauit Sa
ul q̄lis ē forma eius.

Item aliquando uerba pluralis numeri
coniungantur cum nominibus & pno
minibus singularibus: uidelicet Canticoꝝ
primo. trahe me post te curremus. & ce
tera. Respondetur & primo secūdu ex
positores hebreos q̄ Samuel non surre
xit solus: sed cum eo surrexit Moyses ab
eo rogatus in testimonium q̄ seruasset
legem quā dederat: & dicūt non surrexit
se magica arte: sed diuina potestate quod
est indubie tenendū. Quidam dicunt q̄
non fuit Samuel: sed quædam umbra si
milis cum spiritu sociante ut cunq̄ fue
rit non uidit illa solum unū: sed duos. &
ideo dixit ascendentes licet Saul quæsis
set de facie unius tantū quem suscitari
iusserat.

Ad illud canticorū primo. & cetera. Illa
sunt uerba ecclesiæ ad deum quæ ē con-
gregatio plurimorū: & ideo cum dixit
trahe me. s. ecclesiam post te: curremus
scilicet in ecclesia existentes declarando
q̄ sicut fideles dicunt & attribuunt can-
ticum deo & ecclesiæ: ita Iudei attribuūt
cāticū deo & sinagogæ eorū.

Declaratur etiam ipsa pluralitas persona-
rū: psalmo. xlviii. Ibi uidelicet Sedes tua
deus in sæculum sæculi uirga æquitatis
uirga regni tui. dilexisti iustitiam & odi-
sti iniquitatem propterea unxit te deus
deus tuus oleo lætitiæ. & cetera. exprimē-
do psalmista deum unguētem & deum
unctum. uoluit nobis patefacere non so-
lum pluralitatem esse in diuinis: sed tri-
nitatem: nam expressit unum ūctum &
duos unguentes qui tamen sunt unus d̄
us & non tres dii. quoniam essentia diui-
na plurificari nō potest. q̄ autem loqua-
tur de deo patet: quia dixit Sedes tua de-
us in sæculum sæculi: quod nulli com-
petit nisi soli deo.

Item psalmo. c. viii. dixit dominus domi-
no meo sede a dextris meis. nulli autem
creato competit sedere a dextris dei &
nullus dicitur sedere ad dexteram sui ip-
sius. patet ergo dicendo de deo q̄ unus
sedeat ad dexteram alterius q̄ in diuinis
sit pluralitas non essentia. ergo p̄sonarū.
Quod autem ista sit uerba patris ad fili-
um patet: quia immediate subiūgit Tecū
principium in die uirtutis tuæ in splen-
doribus sanctorum ex utero ante lucife-
rum genui te. Ex hoc autem sermone p̄-
phetico: necesse est uolentibus confiteri
ueritatem: trinitatem confiteri ī diuinis
cum de nullo creato hec dici possint: nā
de quo dici potest q̄ sit genitus ante luci-
rum qui fuit creatus ante omnem crea-
turam: & si genitus est ex utero ante om-
nem creaturam: & ante omnem creatu-
rā solus deus fuerit nec ex utero dei ali-
ud possit generari q̄ deus & nō alius de-
us pluralitate substantia: quia dixit Audi
israel deus tuus: deus unus est. relinqui-
tur q̄ genitus sit deus pluralitate p̄sonarū

& nō substantiæ.

Declarat hoc caldeā trāslatio q̄ ubi n̄a
habet. dixit dominus domino meo: illa
habet: dixit dominus uerbo suo quod v̄
bum dicimus filium a patre genitum &
dicimus filium genitum a patre: quia ni-
hil gignit se ipsum & merito filius con-
gruentius dicitur uerbum: quia uerbum
est illud quod exprimit ad æquatum con-
ceptum mentis . Cum ergo filius dei sit
uerbum diuinæ substantiæ exprimens
ad æquatum conceptum mentis diuinæ
relinquitur manifeste q̄ ipse genitus qui
dicitur filius sit uerus deus: cum a deo sit
genito & adæquatus seu æqualis generāti
cum sit uerbum adæquans omnem con-
ceptum generantis. ideo cum de ipsis ge-
nerante & genito loqui uolumus nullo
congruentiori uocabulo uti possumus
q̄ patris & filii: amorem uero ab utroque
in utrumque procedentem: dicimus spiri-
tum sanctum personam tertiam ab utro-
que pcedentem.

Hoc declarauit Saluator Mathæi .xxii.

& Apostolus ad hebreos capitulo primo
Item Propheta ait: Egressus eius a prin-
cipio a diebus æternitatis & iterum ante
solē pmanet nomen eius & ante lunā se-
des eius.

Hoc idem testatur ipse filius qui patris
sapientia dicitur. Sapientiæ capitulo.
dicens. Nec dum erāt abissi & ego iam
concepta eram: nec dum fontes aquarū
eruperant: necdum montes graui mole
constiterant ante omnes colles ego par-
turiebar: adhuc terram nō fecerat & flu-
mina & cardines orbis terræ: quādo præ-
parabat cælos aderam: quando certa lege
& gyro uallabat abissos: quando appen-
debat fundamēta terræ cū eo erā cūcta
componēs.

Hæc autem dicta fuisse d' filio manifeste
constat cum dicat se simul cum eo. idest
cū patre cūcta cōposuisse: & sic ista dicta
Prophetica declarant se inuicem scilicet
heloym creauit & sapientia patris quæ ē

eius æternus filius erat simul cū eo hoc
est cum patre ante omnem creaturam
cuncta componens. Nec existimari po-
test dictum fuisse hoc de attributis hoc
est proprietatibus diuinis: cum nil tale ī
ueniatur in tota diuina scriptura dictū
de reliquis attributis diuinæ substantiæ.
De cuius filii generatione Isaias inquit.
capitulo quinquagesimoquinto genera-
tionem eius qui enarrabit. Hoc enim de
temporali generatione dici non potuit.
quoniam talis generatio facile enarratur
teste Euangelio: dixit ergo de æterna. Si
ergo in diuinis est generatio: & per conse-
quens generans & genitus: hoc est pater
& filius: necesse est confiteri in diuina
substantia esse pluralitatem.

Item Isaias capitulo. xlviii. non in absco-
dito locutus sum & in tempore antequā
fierent: scilicet creata ibi eram & te domi-
nus deus misit me & spiritus eius. Qz au-
tem ista sint uerba dei patet ex textu
immediate præcedēti & imēdiate sequēti

ubi inquit hoc dicit redemptor tuus israel. Cum autem ille qui dicit se missum sit redemptor israel & dicat se missum a domino deo & eius spiritu: necesse ē confiteri pluralitatem trium personarum esse ī diuina essentia. hanc autem dicimus esse patris & filii & spiritus sancti quam docuit nos dominus Iesus christus.

Rabi Salomon ut negaret hoc argumentum tam efficaciter eos conuincens dixit omnes Prophetas fuisse in monte Sinai cum Moise dum acciperet legem & ibi habuisse omnes suas Prophetias a deo ut in tempore suo manifestarent illas & dicit illa uerba uidelicet tempore antequā fierent: ibi eram. Item & nunc misit me dominus & cetera. Fuisse Isaia & nō dei quod pater esse falsum: quia manifeste constat fuisse uerba dei: nam immediate dixit. Ego primus & ego nouissimū manus mea fundauit terram quod soli deo cōuenit & nō alii creaturæ.

Præterea non potuit Isaia esse in mōte.

Sinai cum Moise : quia tunc non erat
& natus fuit per annos sexcentos octua-
ginta sex post. si dicatur q̄ tūc fuit & post
acceptam prophetiam mortuus fuerit &
suo tempore suscitauerit . Hoc omnino
uidetur falsum : quia scriptura nil ta-
le innuit & uideretur derogare maie-
stati diuinæ: quasi non potuerit signifi-
care futura omni tempore & necesse fue-
rit q̄ ibi tunc fuerint omnes prophetae si
scire debebant futura ut suo prædicerēt
tempore. Et si dicant q̄ animæ Prophe-
tarum & presertim Isaia. Tunc fuerint
creatæ & tunc acceperint Prophetias: &
post suo tempore uenerint in mundum:
omnis doctrina tam gentilis q̄ catholica
etiam hebreæ iudicabit hoc esse somniū
ab eis formatū ad eorū obstinatōem tegē-
dam: cum omnes unanimiter asserant
animam infundendo creari & creando ī-
fūdi. Hoc idem asserit scriptura sacra di-
cens: primo Genesis. Formauit deus ho-
minem de limo terræ & spirauit in car-
ne eius spiritum uitæ. Ex quo colligitur

deum prius formare corpora & demum
infundere animas. Et Zachariæ duode-
cimo hæc dicit. dñus. Extēdēs cælū & fū-
dans terram & figens spiritum hominis
i eo. Et glosa hebrea super hoc dicit. Cre-
ator creat animam cum perfectione fi-
guræ corporis humani. ex quibus patet
animam non creari: nisi formato corpo-
re: ut tenent theologi.

Item Ecclesiastes quarto. Funiculus tu-
us difficile rumpitur. Glosa hebrea. No-
stri sensus uidetur esse. uidelicet miste-
rium trini Dei non facile discutitur. Hæc
glosam ueterem & ueram iudei moder-
ni cupientes pæruertere. referunt hanc
trinitatem ad tria attributa diuina. scili-
cet sapientiam potentiam & bonitatem:
quod superius merito iam improbatum
est. patet igitur propositum tā ex dictis
textus q̃ glosarū doctōrū suorū.

Manifestat hoc idem Propheta psalmo
Cum dicit. Eructauit cor meum uer-
bum bonū. quod nihil aliud significauit

q̄ q̄ de corde. idest principali sede uitæ
hoc est de ipsa pura substantia & essetia
diuina genuit uerbum. idest filiū. Qd̄
quidem ipse pater psalmo. testatur
dicēs. Filius meus es tu ego hodie genui
te. quod nō potest attribui David neque
ulli Regum: quia immediate subdit. Po
stula a me & dabo tibi gentes heredita
tem tuam & possessionem tuam termi
nos terræ quod nulli Regum Iudeorum
euenit nec eueniet nisi Christo nostro
cuius nomen effusum est in omnem ter
ram testante Propheta psalmo. In
omnem terram exiuit sonus eorum & ī
fines orbis terræ uerba eorum. quod ad
implerūt apostoli euntes per orbem no
men domini nostri Iesu Christi prædicā
tes gentes & Reges ad eius fidem conuer
tentes & ei sponte seruire facientes testā
te psalmo. Adorabunt eū oēs Reges
terræ oēs gētes seruiēt ei.

Item Salomon in prouerbiis īquit. Quis
ascendit in cælum atque descendit: quis
colligauit aquas quasi in uestimentis: q̄s

fufcitauit omnes terminos terræ quod ē
nomen eius aut quod est nomen filii ei
fi noſtis. Daniel dicit q̄ Nabuchodono-
for Rex dixit. Ecce uideo uiros quattuor
ſolutos ambulantes in medio ignis & ſpe-
cies quarti ſimilis filio dei chriſtus non-
dum erat natus. ergo de filio dei æterna-
liter genito ī diuinis dixit.

Dicitur etiam filius dei Angelus quan-
do ſcilicet miſſus eſt a deo patet: quādo
dixit ad Moīſē. Ecce ego mitto angelum
meum qui præcedet & cuſtodiat te in
uia & introducet te ad locum quem pa-
raui obſerua eum & audi uocem eiꝝ nec
contemnendum putes: quia non dimit-
tet cum peccaueris & eſt nomen meum ī
illo. de nullo enim creato potuit dici hoc
quia nulli competit nomen dei dicente
pſalmo. Quis enim in nubibus æquabi-
tur domino: aut quis erit ſimilis deo int̃
filios dei: quia q̄ nō æquatur natura nō
pōt æquari nomine.

Dicit etiam anteq̃ parturiret peperit &

anteq̃ ueniret partus eius peperit masculū
.i. anteq̃ virgo pareret filiū in tēpore pa-
ter peperit. i. genuit filiū in æternitate &
sequitur quis audiuit unquam tale: aut
quis uidit huic simile quæ admiratio nō
diceretur de naturali genitura creatorū
& subdit: nunquid qui alios parere facio
ipse non pariā: & q̃ generatōem aliis tri-
buo ipse sterilis ero.

Item Iob capitulo. Sapientiam patris
ubi inuenies. latet enim ab oculis homi-
num & a uoluerum oculis abscoſa est &
ipsis angelis incognita & alibi. Radix sa-
pientiæ cui reuoluta est. hoc confirmat
Saluator noster in euangelio. Nemo
nouit patrem scilicet perfecte: nisi filius
neque filium quis nouit: nisi pater & cui
uoluerit filius reuelare. nec est querēdus
modus generationis in diuinis ueluti in
creaturis ī quibus caduca & mortalis cō-
ditio illa requirit necessaria. filius enim
a patre genitus ita emicuit: uelut splen-
dor a lumine: uelut uerbū ab ore: uelut
cogitatō a corde siue ab itellectu.

Itē Genesis pluit domino sup sodomā
& gomoram sulphur & ignem a domi-
no. Quis est ergo ille dominus qui pluit
a domino: nisi filius a patre missus ad de-
testatōem tāti sceleris.

Itē Zacharias. Tu es deus & ī te ē de-
us. si deus est in eo: necesse est q̄ ille sit d̄
us: & si deus est in deo: necesse est confi-
teri distinctos esse abinuicem. cum qui ē
ab eo in quo est: & ut distinctionem per-
sonarum ī idemitate substantiæ fore de-
monstraret. subdit nec est abs te deus: ue-
re tu es deus absconditus: deus israel. i.
incognitus intellectui: & solum cognito
reuelatione sua. & dixit deus israel ad dif-
ferentiam idolorum gentilium quæ co-
gnita erant eis: quia erant fictilia. Q̄
autem cū trinitate personarum sit tantū
una diuina essentia siue substantia: testa-
tus est ipse deus in monte sinai dicens.
Audi israel dominus deus tuus unus est
qd̄ qdē dictū ē eis ne adoratōem pluriū
deorū & in idolatriam declinarent quod

tamē ipsi improbi ingrati beneficiorum
fecerunt.

Item psalmo : uerbo domini celi fir-
mati sunt & spiritu oris eius omnis uir-
tus eorū. quia enim operatōnes ad extra
sunt indistincte. ideo uoluit declarare ad
creatōem cælorum & mundi tres coho-
perasse personas. nam cum dicit uerbo
intelligit filius: ut supra offensū est. Cum
dicitur spiritu oris eius: intelligitur spi-
ritus sãctus coheroperantes simul cū patre
omnes tres: tamen unus deus tãtū.

Item psalmo. Emittet uerbum suū
& liquefaciet ea flauit spiritus eius & flu-
ent aquæ. declarat Propheta uerbū mis-
sum: uecesse est esse missum a patre: & d-
clarat etiam spūm sãctū flātē.

Item Genesis capitulo. cum dicit fa-
ciamus hominem ad imaginem & simi-
litudinem nostram. dicant qui negāt ad
quē seu ad quos loq̄bat & subdit ad ima-
ginē dei creauit illum. q̄s creauit hoīem
nisi deus: & si creauit ad eius imaginem

ad quos ergo locutus est cum dixit ad imaginem nostram: nisi ad personas filii & spūs sancti: quorum est creat̃ simul cum patre ut supra testat̃ est: filius cum dixit cum eo eram cuncta componens.

Item capitulo. post creat̃nem Adde dixit. Ecce adam factus es quasi unus ex nobis. cum illa fuerint uerba dei non potuerunt referri uerba illa ad angelos. quia nulla est paritas angelorum cū deo oportet ergo necessario illa referri ad ipsam deitatem: non ratione deitatis & essentiae quæ est simplicissima & una: sed ratione pluralitatis psonar̃.

Item capitulo. descendit dominus ut videret ciuitatem & turrim quam ædificabant filii Adam: & sequitur paulopost uenite descendamus & confundamus linguam eorum quæ locutō pluralitatē manifeste significat in diuinis.

Item Abraham cū tres uidit: & unū adorauit manifeste mōstrauit cū adorauit uer̃ deū eē. cū adorauit unū: significauit deitatem unā eē simplicissimā cū dicit tres uidisse

demonstrauit in unitate essentiae tres esse personas. Nam dicitur apparuit ei dominus in conualle mambrae sedenti in ostio tabernaculi sui. cumque eleuasset oculos apparuerunt ei tres uiri stantes prope illum. cum ergo dicitur apparuit ei dominus denotatur unitas deitatis. cum dicitur apparuerunt ei tres uiri: declaratur trinitas personarum in unitate diuinae substantiae quod ipse testatur dicens: domine inueni gratiam in oculis tuis ne trans eas seruum tuum: sed afferam pusillum aquae & lauent pedes uestri & requiescite paululum sub arbore. Quibus uerbis manifeste declarat & unitatem essentiae & personarum trinitatem: quod autem is qui apparuit fuerit deus: confitentur Iudei & apud eos manifeste tenet nec negare possunt.

Item psalmo . Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus & metuant eum omnes fines terrae. Quid aliud voluit significare psalmista trina reiteratione dei nisi trinitatem hoc euidentius declarans in secunda dei enuntiatione dicens: deus

noſter ratione redemptōnis noſtræ factæ
per filium qui dicitur deus noſter. i. ſpe-
rantiū in eum: eo quia cum eſſemus mor-
tui peccato uiuificati ſumus per Chriſtū
dominum noſtrū q̄ nos ſua paſſione &
morte redemit.

Præterea ſicut Moïſes liberans populum
a ſeruitute ægyptiorum non fuit dignus
introducere eū ī terrā promiſſionis: ſed
Ioſue ita nec lex ſufficiēs fuit liberare po-
pulum a ſeruitute peccati nec dare terrā
pmiſſionis hoc ē gloriā æternā q̄ data ē
p̄ gratiā Chriſti.

Atis equidem æternam generatio-
nem ac ſpiratōnem ſimulq̄ tres
p̄ſonas uel ipſeſtes in æternitate potē-
tia ſapientia ac dignitate, æquales: unam
puram ac ſimpliciſſimam eſſe deitatem
ueteris, teſtamēti teſtimoniis hoc ē multi-
plici diuinæ iſpiratōis oraculo in hebrai-
cæ iꝑrobatōem p̄fidia & catholicæ fidei
cōfirmatōem demōſtrauimus nō ad iꝑ-
ſius fidei ullatenus cōprobatōem q̄ nullū

penitus meritum consequi posset: ubi p
bationū expimenta deposceret. Nā si p
babilibus rōibus suasibilibusq; argumē
tis illam constare opus esse q; iudicaret
non fides amplius q̄ simplici dicētis uerbo
sola auctoritate præsstat. Sed opinio pe
nitius diceretur quæ suasibilibus argumē
tis pbabilibusq; rōibus suadet ac cōpro
bat. Quā q̄ de opinionē nō dicētis aucto
ritas causat. Verū noster assensus suasibi
li pbabiliq; rōe deuinctus etiā si ab omni
carēte auctoritate pmāt. Si uero nō sua
suas aut probabiles q; rōes exposceret.
Verū demonstratiuas ac ifallibiles rerum
cās. tūc non fides nec opinio diceret quæ
cōtrariis psuasionibus rōibusq; mutari
potest. Sed rei prout ē ifallibilis imutabi
lisq; scientia.

Quoniā ergo diuinū illū ineffabilis maie
statis intuitū æternāq; felicitatē nullis su
is actionibus consequi hō potuisset. ut ta
men aliqd mereri posset quo diuinæ gra
tiæ capax facilius efficere liberā eius uo
lūtate q̄ sola meret ac demeret humana

natura experiri constituit impossibilia
naturæ cōmertia ac humano īgenio mi
nime cōgruentia enarrādo diuinæ pu
ra incarnatōis misteria humanæq; nati
uitatis ex uirgine resurrectōis a mortuis
ascensionis ī cælū ac ī gloriofissimū su
um corpus panis ac uini īmutatōis ut q
diuinæ suæ maiestati ut dignū ē credere
uoluisset. Cum fides non ingenii sed uo
luntatis sit opera uel facultas q̄ oībus ho
minibus æq̄lis tradita est diuinā illā īeffa
bilis suæ maiestatis gratiā: licet nō suffi
cienti uel æq̄li merito: uerūtāmē aliquali
cōseq̄ possent.

Quēadmodū. n. domini passio cūcta ua
luit hominum delere peccata & ad priūti
nā reddere īnocētiā: Ita cūctis suæ maie
stati credere statuentidus peccatorū suorū
debito sua passione soluto fidei merito
daturum se dignatus ē polliceri æternæ
suæ cōtemplandæ maiestatis gratiā. hoc
enī nos docuit patris nostri Abraæ nobi
le illud & p̄ notādū exēplū: cū dicit. Cre
didit Abraam deo & reputatum est ei ad

iustitiam. hoc uolens nobis declarare q̄
pp hoc qd' credidit deo: ita a cūctis ppri-
is ac primi parētis peccatis iustificat⁹ eua
sit quod illius fidei merito aternū iēstabi-
lis deitatis cōfortiū fuerit cōsecutus. Do-
cētur ergo uniuersi hūani generis aīan-
tes fidei merito posse saluari: qd' tamen
deo iure tenent īpēdere. Cū nedū iustū
uerū etiā homini debitū sit deo credere
Nā cū fides sola dicētis auctoritate prae-
stat. Cui. n. merito bonitatis ac pfectōis
q̄ sumā auctoritatē sibi semp̄ adepta est
magis credere tenent: aut debēt homi-
nes q̄ deo. Qui nedum optimus & pfe-
ctissimus est: sed est id quo nil melius ul-
la rōe excogitari pōt. Merito ergo nedū
debet: sed iure tenet hūanū genus crede-
re Christo. Alioq̄n nedū primi parentis
ac pprii peccati: sed & huius infidelitatis
uel nō exhibitæ sibi fidei demerito iure
dānant. Cū fides nō ut lex olī pticularit̄
hebreis tradita sit: sed uniuerso orbi &
cū īgenii acumine minime egeat: quo in
aql̄es esse homines cōstat: sed uolūtatis

libertate q̄ adeo æq̄lis hoībus tradita ē ut
nemo altero potiori uolūtatis arbitrio p
fruat̄. Quare nemo se damnātē accu
set cū ī sua positū fuerit potestate saluari
Hoc. s. solo facilimo ac iure homini de
bito medio deo. s. credere. Quod q̄dē ne
accusaret homo facere nō potuiss̄: cum
ea dominus credere mandauerit q̄ hūa
nā excedūt naturā: & q̄ q̄dem nec itelle
ctus creatus attigere potuisset. uoluit do
minus noster piissimus sua pietate doce
re. Nā nulla rōe itimari homini potuis
s̄: q̄ hūani īgenia uires excedunt: nisi ī
possibilibus naturæ argumētis miraculis
. s. soli deo possibilibus sibi credendū fo
re docuiss̄. Et iō piissimus dñs noster
optās hūanū genus uelle saluari nedū si
plicit̄ sibi credi ac fidē prāberi constitu
it: uti iustū erat ac iure tenebat̄ ne cordis
duritie tātū munus amitteret: sed mirabi
libus supra naturā exemplis ac nulli: nisi
deo possibilibus uoluit ad sibi creden
dū q̄ uerus deus esset elicere dicens. Si
opera nō fecissem quæ nemo alius fecit:

peccatum non haberent. s. in non credē
do: quia absque miraculorum experimē
to quo uniuersus orbis Christo fidē præs-
stitit durissimum fuisset humano inge-
nio Christo fidem præstare potuisse.
Exhibitis ergo miraculorum experimē-
tis nemo se excusabilem fuisse: nemo se
non uocatum arguere poterit. cum scri-
ptum sit. Iomnem terram exiuit sonus
eorum & in fines orbis terræ uerba eorū
.s. apolorum qui supra naturam infini-
tis mirabilis Christum deum esse: sibiq;
merito credendum uniuerso orbi demō-
strarunt. Et siquid usquam aut ullo tem-
pore se tueri possent fidem ignorasse
quod ad eorum nō aduenerit aures. quo-
niam Apostolus ait. Quomodo credent
nisi imitantur. & cetera. Ergo fides est
ex auditu que tamen excusatio eos non
saluabit. multo minus profecto excusare
se poterunt Iudei qui nedum ante ocu-
los habuerint & uiderint expressa & su-
per omnem naturam in Christi nomīe
per uniuersum orbem facta miracula

quibus totus orbis a gētilitate ad Christi
fidem uersus ē Idolis derelictis. Verum
etiam prophetarū suorum testimonius ī
finitis aduentum Christi dei nostri & fi-
dem comprobata agnoscunt:& negāt
tamen ea quæ a prophetis prædicta sunt
duritie ac obstinatione perseverantes.
Qui ut d' domini nostri Iesu Christi ad-
uentu:passione:morte:resurrectione:&
ascensione.& cetera. Suis testimoniis im-
probari possint:ueluti etiam de generati-
one & spiratione æterna superius impu-
gnauimus prophetarum dicta & testi-
monia nonnulla iuxta rerum & operū
distinctionem & ordinem seriose infe-
rius apponemus per quæ & illi merito ī-
pugnari & uinci poterunt & Christo cre-
dētes nō ad eorū demeritū:s; ad fidei glo-
riā cōfirmari gaudebūt.

Quæ quidem hebreis dicta & propheta-
ta de Christo.ideo non palam & in aper-
to dicta fuisse constat. Quia obstinata duri-
tie ac malicia minime credituri essent.

Sed in parabolis dicta sunt ut accusare n̄
ualeant dicta nō esse. & tamen licet dicta
fuerint illa intelligere non ualuerint iux
ta illud excæca cor Populi huius: ut uidē
tes non uideant & audientes non intelli
gant. In parabolis autem statuit domi
nus diuinos illos loqui Prophetas: ut sū
mus ille ineffabilisque eius aduentus &
Prophetarum elloquio uaticinioque pro
dieret in lucem: & in Enigmate. Parab
olisque prolatus suo tempore salus in se
credentibus fieret. ab ipsa igitur in para
bolis p̄testatione loquendi nec forte ne
gare audeant monuisse eos dominum
in Parabolis fore locuturum nostri ope
ris sumemus exordium & per Prophe
tas eius aduentum ita fuisse præmonitū
ut minime negare ualeant comodatis re
bus sermonibus cōprobabimus.

DE LOCUTIONE DEI in parabolis

P̄s. Inclino in parabolis aurē uestrā ap̄iā
ī psalterio p̄positionē meā

P̄s Attēdite popule meus legē meā īclinate
aurē uestrā ī uerba oris mei. asp̄iā ī para-

bolis os meū.

DE PRAEMISSIONE IOANNIS
BAPTISTAE.

Malachias. Ecce ego mittā angelū meum q̄ prapara-
bit uiā ante faciē meā.

Isaia. Audite īsulæ & attēdite populi de longe
dominus ab utero uocauit me de uentre
m̃ris meæ recordatus ē nōis mei: & posu-
it os meū quasi gladiū acutū sub umbra
manus suæ protexit me: & posuit me si-
cut sagittā electam ī pharetra sua absco-
dit me & dixit mihi seruus meus es tu in
te gloriabor & nunc hæc dicit dominus
formans me ex utero seruū sibi.

DE ANNUNTIATIONE VIRgīs.

P̃s. Audi filia & uide īclina aurē tuā & obli-
uiscere populū tuū & domū p̃ris tui: q̄a
cōcupiuit Rex spetiem tuam.

P̃s. Deus ī medio eius nō cōmouebit adiu-
uabit eam deus mane diluculo.

P̃s. deus ī dōibz eiꝰ cognosceť cū suscipiet eā
DE INCARNATIONE DOMINI.

P̃s. Inclinauit cælos & descendit.

Domine inclina cælos tuos & descende

Idē. tange mōtes & fumigabūt:

Descēdet sicut pluuiā ī uellus:& sicut stilicidia stilātia sup terrā.

DE CONCEPTIONE VIRGINIS

Isaias. Audite domus David dominus dabit uobis signum. Ecce uirgo cōcipiet & pariet filium & uocabitur nomē eius Emanuel.

Idē. Signū nouū creauit sup terrā mulier circūdabit uirum.

Sapientiae. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo:& dixit mihi ī Iacob inhabita in israel hāreditate & in electis meis mitte radices.& radicaui in populo honorificato & ī ptes dei mei hereditas illius & ī plenitudie sāctorū detētō mea.

DE LOCO NATIUITATIS.

Micheas. Et tu bethlehem terra Iuda nequaquam minima es in principibus iuda. ex te enī exit dominator isral & egressus eius a diebus aternitatis.

DE NATIUITATE DOMINI.

Abacuc. Egressus es domine ī salutem Populi tui cū Christo tuo.

Malachias. Propter hoc dabit eos deus usq; ad tēpus
ī quo pturiēs pturiet.

Zacharias. Lætare domus syon: q̃a ueniā ad te & ha
bitabo ī medio tui dominus.

Idē. Lætā filia syō: q̃a ecce ego uenio & habi
tabo in medio tui ait dominus & applica
bunt gentes multæ ad dominum in illa
die. & erunt mihi populus & habitabo ī
medio tui & scies q̃a dominus exercitūū
misit me ad te.

ii Regū. Cum compleueris dies tuos & dormieris
cum patribus tuis suscitabo progeniem
post te quæ egredietur de utero tuo &
ego ero illi ī patrē & ipse erit mihi ī filiū
dixit dominus Dauid.

Isaias. Ego primus & ego nouissimus: manus
mea fundauit terram & dextera mea mē
sa est celos nō a principio in abscondito
locutus sū ex tēpore anteq̃ fieret ibi crā
& nūc dominus misit me et spūs eius.

Idē. Ecce inquit puer meus dilectus meus cō
placuit sibi in illo anima mea dedi spūm
meū sup̃ eum.

Idē. Puer natus est nobis & filius dato ē nobis

cuius imperium super humeros eius & uocabitur nomen eius admirabilis consiliarius: deus fortis: princeps pacis: pater futuri sæculi multiplicabit eius impiū & regni eius nō erit finis.

Idē. In die illa erit radix Iesæ qui stabit in signum populorum ipsum gentes deprecabūt & erit sepulchrū eius gloriosū.

Idē. Egredietur uirga de radice Iesæ & flos de radice eius ascendet & requiescet super eum spiritus domini: spiritus sapiētiae & intellectus: spiritus consilii & fortitudinis: spūs sciētiae & pietatis & replebit eū: spūs timoris domini.

Idē. Pete tibi signum a deo tuo in profundum inferni siue in excelsum supra: & dixit nō petā & nō tentabo dominū propter hoc dabit dominus deus signum. Ecce virgo concipiet & pariet filium & uocabit nomen eius Emanuel: hic erit magnus & filius altissimi uocabitur: & dabit illi dominus deus sedem David patris eius & regnabit in domo Iacob in æternū & regni eius nō erit finis.

Idem. Rorate cæli desuper & nubes pluant iustum: aperiatur terra & germinet saluatorem & iustitia oriatur simul ego dominus creavi eum.

Idē. Ecce mittam in fundamentis suis lapidem preciosum electum angularē & qui crediderit in eum non confundetur.

Idē. Generationē eius quis enarrabit.

Idē. Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa: quia ego ipse qui loquor ecce adsum.

Idē. Domus dei sancta latere: quia uenit lumen tuum & gloria domini super te orta est quia ecce tenebre operient terram & caligo populus. super te autem orietur lux & ambulabunt gentes in nomine tuo & reges in splendore ortus tui. leua in circuitu oculos tuos & uide omnes isti congregati sunt uenerunt tibi filii tui de longe uenient & filia tua domine late resurgent.

Natan. Danid ex uerbis domini annuntio tibi quod ædificaturus sit tibi dominus domum cumque impleueris dies tuos ut uadas ad patres tuos suscitabo semen tuum post te.

quod erit de filiis tuis & stabiliam regna
eius & ipse ædificabit mihi domum &
firmabo solium eius usq̃ i æternū ego ero
ei in patrem & ipse erit mihi i filiū & mi
sericordiā meam non auferam ab eo: si
cut abstuli ab eo qui ante te fuit & statuā
eū i domo mea & in regno meo usq̃ i se
piternū & tronus eius erit i sempiternū.

Jeremias Ecce dies uenient dicit dominus & su
scitabo Dauid germen iustū.

Daniel. In diebus illis suscitabit dominus regē
q̃ i æternū nō cōmouebit & regnū eius
alteri non dabitur pcutiet & cōteret uni
uersa regna & ipse stabit i æternū.

Idē. Vidi lapidem abscisū de monte sine ma
nibus præcidentiū & cū uenisset i terrā
repleuit orbem terræ.

Aggeus. Hæc dicit dominus. Spiritus meus erit i
medio uestri nolite timere adhuc unum
modicū & mouebo cælū & t̃ram: mare
& aridam: & mouebo oēs gentes & ueni
et desideratus cūctis gentibus & magna
erit gloria domus huius nouissimæ.

P̃s Cum dederit dilectis suis somnum ecce

hereditas dñi filii merces fructus uētris.

P̄s. Orietur in diebus eius iustitia & abūdā-
tia pacis donec auferāt luna.

P̄s. Homo natus est ī ea & ipsa fūdauit eam
altissimus.

Idē. Videbit deus deorum in syon.

Idē. Multiplicabit eius īpiū & pacis non erit
finis.

Idē. Veritas de terra orta est & iustitia de coe
lo prospexit.

Idē. Terra dabit fructū suum.

P̄s. Virgam uirtutis tuæ emittet dominus
ex syon dñare ī medio inimicorū tuorū.

Idē. Exortum est in tenebris lumen rectis mi
sericors & misator dominus.

DE REQ VIE DOMINI INTER BOVEM ET ASINVM.

Isaias. Cognouit bos possessorē suū & asinus p̄
sepe domini sui. Populus autē meus nō co
gnouit me.

Abacuc. Audiui auditum tuum & timui ī medio
duorū aīalū cognoscentis eū dū appropi
quarent anni tui cum aduenerit tempus
ostenderis.

DE APPARITIONE STELLAE
ET ADVENTV MAGORVM
CVM DONIS.

Iſaias. Letare filia Ierusalem quia ueniet lumē
tuum & gloria domini super te orta est:
quia ecce tenebre operient terrā & caligo
populos. super te autē orietur lux & glo
ria domini in te videbitur & ambulabūt
gentes in lumine tuo & Reges in splēdo
re ortus tui. Leua in circuitu oculos tu
os & uide omnes isti congregati sunt.
Venerūt tibi filii tui de longe uenient &
filiae tuæ de latere surgēt. Tūc uidebis &
afflues & mirabit̃ & dilatabit̃ cor tuū qñ
cōuersa fuerit ad te multitudo maris for
titudo gentium uenerit tibi. Inundatio
camelorū operiet te dromedarii madiā
& effa. omnes de saba uenient aurum &
thus deferentes & laudem domino nun
tiantes.

Idem. In tempore illo deferetur munus domi
no exercituū a populo diuulso a populo
terribili.

P̃s. Corā illo procedent athyopes & inimici

eius terra ligent. Reges tarsis & insulæ
munera offerent: Reges Arabum & Sa-
ba dona adducent: & adorabūt eum om-
nes Reges omnes gentes seruient ei:

P̄s. Et uiuet & dabitur ei de auro arabia &
adorabūt eū sēp tota die benedicēt ei.

DE PRESENTATIONE dñi in templo.

Malachias. Statim ueniet ad templum factū suū do-
minator dominus quē uos quæritis & an-
gelus testamenti quem uos uultis.

P̄s. Suscepimus deus misericordiam tuam ī
medio templi tui.

DE INTERITV ī fantium p Herodē.

Ploratus & ululatus multus Rachel plo-
rans filios suos & noluit consolari: quia
non sunt.

DE REDITV Domini de Aegypto.

Hieremias. Reuertere uirgo israel ad ciuitates tuas
defūcti sunt. n. q̄ quærebant aīam pueri: ex
Aegypto uocaui filiū meū.

DE PERPETVA uirginitate m̄ris dñi.

Ezechielis. Conuertere me ad uiam portæ sanctuarii.
exterioris quæ respiciebat ad orientem &
erat clausa & dixit ad me dominus porta

hec clausa est: & non aperietur: & uir nō
transibit per eam. quoniā dominus īgres-
sus ē p̄ eā & erit clausa.

DE Diuinitate ī hūanitate ei⁹ abscondita

Jeremias. Homo ē & quis eū intelliget.

P̄s. Quoniā tu es q̄ extraxisti me de uentre
sp̄s mea ab uberibus m̄ris meā ī te pie-
ctus sū ex utero.

P̄s. Accedet homo ad cor altum & exaltabi-
tur deus.

P̄s. Virgam uirtutis tuæ emittet dominus ex
syon dominare ī medio inimicorū tuorū.

P̄s. Ego aut̄ in uno gaudebo: exultabo ī deo
Iesu meo.

DE ACCEPtatione & unctōne dñi.

Isaias. Spiritus domini super me propter quod
unxit me & misit me euangelizare pau-
peribus prædicare captiuis remissionē &
cæcis uisum.

Idē. Ecce seruus meus suscipiā eum electus
meus cōplacuit sibi in illa anima mea de
di sp̄m meū sup̄ eum iudicium gentiū
proferet.

P̄s. Iurauit dominus & non pœnitebit eū: tu

es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

Ps. Ego autem cōstitutus sum Rex ab eo super syon montem sãctum eius prædicās præceptũ domini.

Ps. Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te.

DE TENTATõE domini p diabolũ.

Zacharias. Vidi Iesum sacerdotẽ magnum et stabat diabolus a dextris eius ut aduersaretur ei et dixit ad eũ. imperet tibi deus diabolus q redemit israel.

DE ADVENTV dñi in humilitate.

Isaias. Dicite filiæ syon ecce Rex tuus uenit tibi iustus et saluator paup sedēs sup asinã

Idẽ. Propter syon non tacebo propter israel non quiescam donec egredietur ut splendor eius & saluator eius ut lampas.

Idẽ. Leuauerunt speculatores tui uocẽ suã simul laudabunt quia oculo ad oculum uidebunt.

Idẽ. Et ascendet sicut uirgulum coram eo & sicut radix de terra sitienti: non est species ei neque decor & uidimus eum & nõ

erat aspectus eius & desiderauimus eum
despectum nouissimum uirorum uirū
dolorum & scientem infirmitatem & q̄
si absconditus uultus eius & despectus.
unde nō reputauimus eū.

Idē. Dedi te in lucem gentiū ut sis salus mea
usque ad extremum terræ: Reges uide-
bunt & consurgent principes & adora-
būt dominū deū tuū & scūm israel q̄ ele-
git te.

Idē. Populus gentium qui ambulabat in te-
nebris uidit lucem magnam: habitanti-
bus in regione umbræ mortis lux orta ē
eis: paruulus natus est nobis & filius da-
tus est nobis.

Idē. Dicite filiæ syon ecce saluator tuus uenit
ecce merces eius cum eo & opus illius co-
ram illo.

Idē. Surge illuminare Ierusalem: quia uenit
lumen tuum & gloria domini super te
orta est: quia ecce tenebræ operient terrā
& caligo populos. super te autem oriet
dominus & gloria eius in te uidebit̃.

Ieremias. Tibi peccauis expectatō israel saluator

in tempore tribulatōnis. Quare futurus
es: sicut colonus in terram: & quasi uia-
tor declinans ad manēdum. quare futu-
rus es quasi uir uagus & qui non potest
saluare. tu autē in nobis es domine & no-
mē sāctum tuū inuocatū est sup nos ne
derelinquas nos domine deus noster.

Idē. Hic est deus noster & non aestimabitur
alter ab eo qui inuenit omnem uiam pru-
dentiae & ostendit eam Iacob puero suo
& israel dilecto suo post hæc in terris ui-
sus est & cum hominibus conuersatus ē.

Idē. Ecce dies uenient dicit dominus & uisi-
tabo David germē iustū & hoc ē nomē
quo uocabūt eū dominus iustus noster
illud dominus est tethagraton.

Abacuc Loquere scribe uisum aperte & explana
eum super tabulis ut percipiant qui lege-
rint eum: quia adhuc uisus procul appa-
rebit in finem & non mentietur si morā
fecerit expecta illum: q̄a ueniēs ueniet &
non tardabit.

Zacharias. Lætare filia syon: iubila filia Ierusalem:
ecce Rex tuus uenit tibi pauper sedens

super asinam & pullū eius subiugalem.

P̃s. Ego autem sū uermis & nō homo obrobrium hominū abiectio plebis.

Idē. Omnes uidentes me deriserūt locuti sūt labiis & mouerūt caput.

P̃s. Propter ueritatē & mansuetudinē & iustitiam deducet te mirabilis dextera tua.

Idem. Miserere mei domine uide humilitatē meā de inimicis meis.

P̃s. Egenus & pauper sum deus adiuua me.

P̃s. De torrente in uia bibit propterea exaltauit caput.

P̃s. Vide humilitatem meā & erue me: q̃a legem tuā nō sū oblitus.

P̃s. Credidi pp̃ q̃ locutus sū: ego aut̃ humiliatus sum nimis.

P̃s. Domine nō ē exaltatū cor meū: neq̃ elati sunt oculi mei: neque ambulaui in magnis neq̃ ī mirabilibus sup̃ me.

P̃s. Domine īclina cēlos tuos & descēde tāge mōtes & fumigabūt.

DE POTESTATE DOMINI.

ANNA MAter Samuelis primo regū.

Dominus dabit impiū primo Regi suo
et sublimabit cornu christi sui.

Micheas. Videbit et pascet gregē suum ī ueritate
domini et ī honorem noīs dei sui.

P̄s. Sedes tua deus ī s̄culū s̄culi uirga dire
ctionis uirga regni tui.

DE DOCTRINA dñi data discipulis.

P̄s. Narrabo nomen tuū fratribus meis in
medio eorū laudabo te.

P̄s. Vias meas annūtiaui et exaudisti me do
ce me iustificatōes tuas.

Idē. Vias mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilata
sti cor meum.

DE CLARIFICATIONE domini.

Isaias. Gloriosus erit inter uiros aspectus eius
& forma eius īter filios hominū.

Idē. Ecce ītelligite seruus meus exaltabit &
eleuabitur & sublimis erit ualde.

Idē. Ecce dominus noster ī fortitudine bra
chii eius dominabit & merces eius cū &
eo opus illius corā illo: sicut pastor gregē
suū pascet & ī brachio suo congregabit
agnos.

Daniel. Aspiciēbā ī uisu noctis & ecce ī nubibus

cæli quasi filius hōis ueniebat & puenit
usque ad antiquū dierū & in conspectu
eius obtulerunt eum: & dedit ei potesta-
tem & regnum & omnis populus tribus
& linguæ seruient ei.

P̄s. Dominus dixit ad me filius meus es tu
ego hodie genui te: postula a me & dabo
tibi gentes hæreditatem tuā & possessio-
nē tuā terminos terræ.

P̄s. Ex ore infantium & lactentium perfeci-
sti laudem pp inimicos tuos ut destruas
inimicū & ultorē.

Idē. Præfulgor ī conspectu ei: nubes trāsierūt

P̄s. Speciosus forma præ filiis hominum: dif-
fusa est gratia in labiis tuis p̄p̄ea benedi-
xit te deus ī æternū.

Idē. Notū fecit dominus salutare suū ī cōspe-
ctu gētū reuelauit iustitiā suam.

Idem. Dilexisti iustitiam & odisti iniquitatem
propterea unxit te deus: deus tuus oleo
lætitiæ præ cōfortibus tuis.

Idē. Minuisti eum paulominus ab āgelis glo-
ria & honore coronasti eū & cōstituis-
ti eū sup opa manū tuarū.

DE MIRACVLIS DOMINI.

Isaias. Ecce inquit dominus noster ipse ueniet & saluabit nos. tunc apient oculi cæcorum aures surdorum audiēt. tunc saliet claudus quasi ceruus plana erit lingua mutorum.

Idē. Spūs dñi sup me eo q̄ misit me ad annūtiandū mansuetis salutē: misit me cōsolari tribulatos corde: prædicare captiuis remissionem & cæcis uisū.

Idē. In illa die audient surdi uerba illius & oculi caligine cæci uidebūt.

DE TRANSFIGVRATIONE.

P̄s. Emitte lucem tuam & ueritatē tuam ipsa me deduxerūt ī mōtem scūm tuū & ī tabernacula tua.

P̄s. Cōfessionem & decorem induisti amictus lumine sicut uestimento.

DE FIGVRATōe & īstructōe sacrificiū

Salamō. Aaron extendit manus sup altare & obtulit sanguinem uitæ īcensum deo uiuo & sacrificiū de geminis terræ: sicut Melchisedech & Abraam.

Idē. Sapientia Altissimi comunicauit sacrificium suū misit uinum & paruit mensa

tunc misit seruos dicens. quis est paru-
lus ueniat ad me & insipientes comedāt
panē meū & bibāt uinū meū tēpatū aq̃.

Idē. Ego faciā dicit dominus deus uineā meā
flumina magna ad dandum potum po-
pulo meo electo: & Iacob nō obediens &
tu israel nō audiens es.

Moyſes leui. Offeretis deo de lauatis de archa & de ex-
neci. xxx. iiii. preſſione vuae & benedicet uobis do-
minus.

Leuitici. Homo d' ſemīe Aaron q̃ hēt maculā nō
offeret deo ſacrificiū panis.

ī eodem. Quando intraueritis terram habitatiōis
ueſtræ quam daturus ſum uobis in hæ-
reditatem offeretis deo panes ī ſacrificio
de farina mundiffima.

Regū priō. Non ſunt hic panes: niſi panes oblatio-
capitulo. nis ī ſacrificio quos nō cōueit comedere
pueris: q̃a ſanctus eſt.

Regū. ii. ca. Tres iuuenes hauserūt aquā de ciſterna
& Propheta obtulit ſacrificiū deo.

Abacuc. In fortitudine panis & aquæ ambulauit
quadraginta diebus & q̃dragita noctibus
uſq̃ mōtē dei.

P̃s. Iurauit dominus & non poenitebit eū tu
es sacerdos ī æternum secundum ordinē
Melchisedech.

P̃s. Petierunt & uenit coturnix: & pane cæ-
li saturauit eos.

P̃s. Exortum est ī tenebris lumen rectis mi-
sericors & miserator domino escā dedit
timentibus se.

Sapiētia. Cibauit illum dominus pane uitæ & ītel-
lectus & aqua sapientiæ salutaris potauit
eum & firmabitur in illo & nō flectetur
& continebit illū & nō cōfūdetur.
DE proditiōe seu uenditiōe Iudæ.

Amos.ii. Super israel tribus sceleribus cōuertam
uel transferam super quartum non trans-
feram eo q̃ uendiderūt iustū p̃ argento.

Zacharias. Et appenderūt mercedem meā triginta ar-
genteos & dixit dominus ad me ponite
illud in sãctuarium quo apreciatu sum
ab eis.

Ieremias. Peccatū Iudæ scriptū est stilo ferreo ī la-
pide adamantino.

Isaias. Testis falsus non erit impunitus p̃ eo q̃
uendidit pro argento iustū.

P̃s. Traditus sum & nō egrediedar.

P̃s. Qui ædebat panes meos contra me leuabit calcaneū suum.

DE CAPTIONE domini.

Sapiētia. Comprehendamus iustū: quia inutilis ē nobis & cōtrarius operibus nostris: imperat nobis præcepta legis & diffamat nos p̃ceptis disciplinæ nr̃æ p̃mittit scientiā dei se habere & filium dei se facit.

Ieremias. Spiritus oris nostri Christus dominus captus est pro peccatis nostris.

DE FVGA DISCIPULORUM.

Iob. Fratres mei recesserūt a me & noti mei quasi alieni præterierūt me.

Zacharias. Percutiā pastore & disp̃gēt oues gregis.

P̃s. Longe fecisti notos meos a me posuerūt me in abominationem sibi.

P̃s. Elongasti a me amicū & proximū & notos meos a miseria.

P̃s. Omnes amici mei obliti sūt mei & ego relictus sū iis q̃ q̃rūt animā meam.

P̃s. Cōsiderabā ad dexterā & uidebā & non erat qui agnosceret me.

DE IMPRoperatōe & fremitu iudeorū.

Ieremias. Promittit scientiā dei se habere & filium
dei se facit.

Idē. Et præfert nouissima iustorū & gloriat
patrem deū se habere.

Si enim est uerus filius dei suscipiet eum
& liberabit eum de manu contrariorum
contumelia & tormēto interrogemus eū
ut sciamus reuerentiā eius morte turpis-
sima cōdemnemus eū.

Filius. Mittamus lignum in panem eius & era-
boceri. damus eū d̄ terra uiuentiū.

Ieremias. prauaricatione prauaricata est in me do-
mus iuda ait dominus negauerunt me &
dixerūt nō est ipse.

Idem. Reliqui domum meam facta ē mihi hæ-
reditas mea quasi leo ī silua dedit contra
me uocem suam.

Idē. Sup quē apuistis os uestrum & aduersus
quē laxastis līguas uestras.

P̄s. Sperauit in domino eripiat eū saluū fa-
ciat eū: quoniā uult eū.

P̄s. Quare fremuerūt gētes & populi medi-
tati sunt inania.

P̄s. Domine quid multiplicati sunt qui

tribulant me multi īfurgūt aduersū me
multi dicūt aīæ meæ nō est salus ipsi in
deo eius.

P̄s. Linguis suis dolose agebant iudica illos
deus.

P̄s. Ecce paruit īiustitiam concēpit dolorē:
& peperit iniquitatem.

P̄s. Cuius maledictione os plenum est ama-
ritudine & dolo sub lingua eius labor &
dolor.

Psalms. Sepulchrum patēs guttur eorū liguis su-
is dolose agebāt uenenum aspidum sub
labiis eorū.

P̄s. Quorum os maledictione & amaritudi-
ne plenum est ueloces pedes eorum ad ef-
fundendum sanguinem.

P̄s. Aperuerūt sup me os suū sicut leo rabiēs
& rugiēs.

P̄s. Quoniā circūdederunt me canes multi
cōsiliū malignatiū obsedit me.

P̄s. Aduersus me susurrabāt oēs inimici mei
aduersū me cogitabant mala mihi.

P̄s. Quia dixerunt inimici mei mala mihi:
Et qui custodiebant animam meam

cōsiliū fecerūt ī unū.

P̃s. Dicētes deus dereliquit eū p̃seq̃mini & cō
prehēdite eū: q̃a nō ē q̃ eripiat.

DE FREMITV IVdeorum.

P̃s. Inimici mei dixerūt mala mihi moriet̃
& p̃ibit nomen eius.

P̃s. Multiplicati sunt sup̃ capillos capitis qui
oderūt me gratis.

P̃s. Memor esto huius inimicus īproperavit
domino & populus īsapiens incitavit no
men suum.

P̃s. Me expectauerūt peccatores ut p̃derēt
me testimonia tua intellexi.

P̃s. Acuerūt linguas suas sicut serpētes: uene
nū aspidū sub labiis eorū.

P̃s. Posuerūt in cælū os suū & līgua eorū trā
sivit in terram.

DE VOLVNTARIA OBLATIO
NE ET ACCESSV ad passionem.

Isaias. Oblatus ē: q̃a ipse uoluit & nō apuit os
suum.

Idē. Dominus deus apuit mihi aurē. ego autē
nō cōtradico retrorsū nō abii: corp̃ me
ū dedi p̃cutiētib⁹ & genas meas uelātib⁹

faciem meam non auerti ab increpantibus & conspuentibus in me: dominus deus auxiliator meus: & non sum confusus: ideo posui faciem meam ut petram durissimam & scio quod non confundar.

Idē. Et desiderauimus eum despectum & nouissimum uirorum uirum doloris & scientem infirmitatem.

Idē. Vere langores nostros ipse tulit & dolores nostros ipse portauit & nos putauimus eum quasi leprosum & percussum adeo & humiliatum. ipse autem uulneratus est propter iniquitates nostras attritus est propter scelera nostra: disciplina pacis nostrae super eum: & liuore eius sanati sumus omnes nos quasi oves errauimus unusquisque in uiam suam declinauit.

Hieremiae. Domine demonstraisti mihi & cognoui tu ostendisti mihi studia eorum: et ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad uictimam et cognoui: quia cogitauerunt super me consilia dicentes mittamus lignum in panem eius et eradamus eum de terra uiuentium et nomen eius non memoretur amplius.

Exultauit ut gigas ad currendam uiam
a summo caelo egressio eius & occurfus
eius usq; ad sūmū eius.

P̃s. Tribulatio & angustia iuenerūt me mā
data mea meditatio tua est .

P̃s. Domine uim patior responde pro me &
qd respondebit cū ipse fecerim.

DE INIQ VIS TESTIBVS.

P̃s. Insurrexerūt in me testes iniq & menti
ta ē iniq̃tas sibi.

Surgentes testes iniq̃ quæ ignorabam in
terogabant me.

DE FLAGELLIS & alapis domini.

Iob. Exprobrantes percusserunt maxillā meā
faciati sūt.

Ieremias. Dominus aperuit mihi aurem. ego autē
non contradico: corpus meum dedi pec
rientibus & genas meas uelantibus faciē
meā non auerti ab increpantibus & con
spuentibus ī me.

Idē. Posui scapulas meas ad flagella & maxil
las meas ad alapas.

Idē. Dabit inq̃t pcutienti se maxillas satiabit
obrobriis.

Iſaias. Sicut agnus corā tondente se nō aperuit
os suum.

Pſ. Et fui flagellatus tota die caſtigatio mea
ī matutinis. quoniā ego ad flagella para-
tus ſū: & meditatio mea ī conſpectu meo
ſemper.

DE CORONA SPINEA.

Canticorū. Exite & uidete filia Ieruſalē regē ī coro-
na q̄ coronauit eū mater ſua

Ieremias. Spinis peccatorū ſuorū circūdedit me po-
pulus hic plantaui uineā electā expecta-
ui ut faceret uuas & fecit ſpinas.

DE SVrrectōe regū & potētū cōtra dñz

Pſ. Aſſiterūt Reges terræ & p̄cipes conue-
nerūt ī unū aduerſus dominū & aduer-
ſus Chriſtū eius.

Dirūpamus uīcula eorū & proiciamus a
nobis iugū eorū.

Pſ. Circūdederūt me uituli multi: tauri pin-
gues obſederūt me.

Aperuerūt ſup me os ſuū ſicut leo rabi-
ens & nō rugiens.

Qm̄ circūdederunt me canes multi
cōſilium malignātiū obſedit me.

Pſ. Prīcipes pſecuti ſūt me gratis & a uerōis
tuis nō formidauit cor meū.

Pſ. Quoniā alieni iſurrexerūt aduerſū me
& fortes q̄ſierūt aīam meā & nō ppoſue
rūt deū ante cōſpectū eorū.

Pſ. Etenī federūt prīcipes & aduerſū me lo
q̄bāt: ſeruus aut̄ tuus exercebat̄ ī iuſtifi
catōibus tuis.

DE SILENTIO dñi tempore paſſionis.

Ieremias. Tacui & ſilui nunq̄d ſemp tacebo.

Iſaias. Obmutescit ſicut agnus corā tondēte ſe
& nō aperiet os ſuum.

Idē. Non clamabit neq̄ audiet q̄s uocē eius ī
plateis.

Pſ. Poſui cuſtodiā ori meo cū cōſiſteret pec
cator aduerſū me.

Obmutui & humiliatus ſum & ſilui.

Obmutui & non aperui os meū.

Pſ. Anticipauerunt uigilias oculi mei turba
tus ſum & non ſum locutus.

Pſ. Et factus ſū ſicut hō nō audiēs & nō ha
bēs in ore ſuo redargutiones.

Ego autē uelut ſurdus nō audiebam: &
ſicut mutus nō aprens os ſuū.

DE ARVNDINE QVA PERCVS
SVM FVIT caput domini.

Isaias. Arūdinem cōquassatam conterēt.

DE PILato Iudice.

Et si īgrediebat̃ ut uideret uana loqueba
tur: cor eius cōgregauit iniquitatem sibi.

Egrediebat̃ foras & loquebat̃ ī idipsū.

DE REPVLsione pretii domini.

P̃s. Veruntamen pretiū meū cogitauerunt
repellere.

DE DIVISIONe vestimentorum.

P̃s. Partiti sūt sibi uestimēta mea & sup̃ ue
stē meā miserūt sortem.

DE PORTatione crucis.

Isaias. Et factus est p̃cipatus eius super hume
rum eius.

Iacob. Portans ligna figurauit Christū ferentē
crucem.

DE CRVCIfixione seu passione dñi.

Isaias. Quasi ouis ad occisionē ductus ē & sicut
agnus corā tōdēte se nō aperuit os suū.

Idē. Quis est iste qui uenit de edon tinctis
uestibus de bosra iste formosus in stola
sua.

- Idē. Occidetur Christus.
- Idē. Pro eo qđ tradidit animam suam in mortem.
- Idem. Expandi manus meas tota die ad populum incredulum.
- Abacuc. Cornua ī manibus eius ibi abscondita est fortitudo eius.
- Ieremias. Torcular calcaui solus & de gētibus nō est uir mecum.
Foderūt manus meas & pedes meos & diminuerūt oīa ossa mea.
- Idē. Reliq domū meā diuisi hæreditatē meā tradidi animam meam in manu inimicorum eius.
- Idē. Morte turpissima cōdemnemus eum.
- Zacharias. Vos me configistis & dixistis ī quo confugimus te: uos me cōfigistis gens tota.
- Idē. Aspexerūt in me die illa quem transfixerunt & plangent eū. quasi planctu unigeniti & dolebunt super eū: ut dolere solēt ī morte primogeniti.
- Iob. Posuit me quasi signū circundedit me lanceis suis.
- P̄s. Qui docet manus meas ad plū: posuisti

ut arqum aneu brachia mea.

Pſ. Virga tua & baculus tuus ipsa me confortata sunt. Impinguaſti oleo caput meum & calix meus iebrians q̄ præclarus ē.

Pſ. Caſtigās caſtigauit me dominus & morti nō tradidit me.

Pſ. Expādi manus meas ad te aīa mea: ſicut terra ſine aqua tibi.

Pſ. Calicē ſalutaris accipiā & nomen domini in uocabo.

Pſ. Cōſiderabā ad dexterā & uidebā & non erat qui agnoſceret me.

Pſ. Vulnerauerūt ī cōpedibus pedes eius. Ferrū prāſit animam & uerbum eius.

Propheta. Erit uita mea pēdens ante oculos tuos.

Pſ. Eleuatio manuū mearum ſacrificium ueſpertinum.

Pſ. Quia eleuans aliſiſti me.

Pſ. Dominus regnauit a ligno.

DE CRVCIFISSIONE inter latrones.

Iſaias. Et cū iniquis deputatus eſt.

Abacuc. In medio duorū animalīū cognoscetis eū
DE PLAGIS DOMINI.

Zacharias. Quæ ſunt plage iſtæ in manibus tuis &

dicet his plagatus sum in medio domus
meæ inter eos q̄ diligebant me & leuauit
pastor meus calcaneū cōtra me.

Idē. Videbūt in quē trāssixerunt.

Ieremias. Tendit arcum suū & posuit me quasi si-
gnū ad sagittandū.

Iob. Cum uulnerauit lūbos meos cecidit me
uulnere sup uulnus.

P̄s. Foderūt manus meas & pedes meos & di-
minuerūt oīa ossa.

P̄s. Sup dolorē uulnerū meorū addiderunt
dolorem.

DE TITVLI inscriptione.

Ne deleueris tituli īscriptionem.

DE LATRONE saluato.

P̄s. Adiua me & saluus ero & meditabor ī
mandatis tuis semper.

DE ORATIONE dñi p̄ peccatoribz.

Isaias. Ipse peccata multorū tulit & pro trāsgres-
soribus orauit ut nō perirent.

Abacuc. Cum cōturbata fuerit aīa mea ī ira mea
misericordiæ meæ memor ero.

P̄s. Pro eo inq̄t q̄ eos diligebam aduersaban-
tur mihi: ego aut̄ orabam p̄ eis.

Isaias. Deponēs omnes iniquitates orabat pro peccatoribus.

Idē. Circūspexi & nō erat auxiliator quāsi ui & nō fuit q̄ iuuaret.

DE POTATIONE FELLIS ET ACETI.

Moyſes. Vua eorū vua fellis.

Pſ. Ego te plantaui uinea mea & tu facta es mihi ī amaritudinem.

Pſ. Et dederūt in eſcā meā fel & in ſiti mea potauerūt me aceto.

DE MAGNA VOCE DOMINI IN CRUCE.

Pſ. Voce mea ad dominum clamaui & exaudiuit me de monte ſancto eius.

Pſ. Cum inuocarem exaudiuit me deus iuſtitia meā in tribulatione mea dilataſſi mihi: miſerere mei & exaudi orationē meam.

Pſ. Iſte pauper clamaui & dominus exaudiuit eū & ex omnibus tribulationibus liberauit eum.

Pſ. Laborauī clamans rauca facta ſunt fauces meæ.

Pſ. Clamauit ad me & ego exaudiam eum
cum ipſo ſum in tribulatione eripia eū
& glorificabo eum.

Pſ. Cuſtodi aīam meā quoniā factus ſū ſal-
uum fac ſeruū tuum ſperantem in te.

Pſ. Ego clamaui quoniam exauდიſti me in-
clina aurē tuam & exaudi verba mea.

DE OBSCuratione ſolis in plenilunio.

Occidet uobis ſol in meridie & tenebre-
ſcere faciam terram ī die luminis.

Ieremias. Exterrita eſt īquit q̄ pturit Ieruſalem &
afflicta eſt aīa eius occidit enī ſol cum ad
huc medius dies eſſet.

DE TERREMOTV ī morte dñi.

Pſ. Commota eſt & contremuit terra fun-
damenta montium conturbata & cōmo-
ta ſūt: quoniam iratus eſt eis.

DE TEMPORE mortis domini.

Poſt ſeptuaginta duas ebdomadas occi-
detur Chriſtus.

DE MORTE DOMINI.

Ego dormiui & ſoporatus ſum.

Pſ. In pace ī idipſū dormiam & requeſcam:
quoniam tu domine ſingulariter in ſpe

constituisti me. Quoniam quę p̄fecisti
destruxerūt.

P̄s. Si ambulauero in medio umbrę mortis
nō timebo. quoniam tu mecū es.

P̄s. Impulsus euerfus sū: ut caderē & domi
nus suscepit me.

P̄s. Non uidebit interitum cum uiderit sapi
entes morientes simul insipiens & stulto
peribunt.

P̄s. Accedet homo ad cor altum & exaltabi
tur deus.

P̄s. Si dederō oculis meis somnū & palpebris
meis dormitationem.

P̄s. In pace in idip̄sū dormiam & requiescā
quoniam tu domine singulariter in spe
cōstituisti me.

DE HORA mortis domini.

Ad uesperū demorabit̄ fletus eius.

DE MORTE DOMINI PROP
TER peccata nostra.

Isaias. Propter scelus populi mei p̄cussū ip̄sū.

Idē. Eo q̄ iniquitatem non fecit nec inuētus ē
dolus ī ore eius & dominus uoluit conte
rere eū in infirmitate.

Ipse peccata multorum tulit & per transgressio-
ribus orauit ut non perirent.

Idē. Si posuerit pro peccato animam suam uide-
bit semen longeum & uoluntas domini in
manu eius dirigetur.

Idē. Vere langores nostros ipse tulit & dolo-
res nostros ipse portauit & nos putauimus
eum: quasi leprosum & percussum adeo &
uulneratum: ipse autem uulneratus est
propter iniquitates nostras. Attritus est
propter scelera nostra disciplina pacis
nostrae super eum & liuore eius sanati su-
mus omnes nos quasi oves errauimus
unusquisque in uiam suam declinauit & do-
minus posuit in eo omnem iniquitatem
nostram.

P̄s. Quousque irrutis in hominem & interficitis
uniuersi uos.

P̄s. Circumdederunt me dolores mortis pe-
ricula inferni inuenerunt me. Tribulati-
onem & dolorem inueni & nomen do-
mini inuocaui.

P̄s. Confortati sunt qui persecuti sunt me iniuste qui
non rapui tunc exsoluebam.

Pſ. Tu aut̃ eruiſti animā meā ut nō periret:
poſuiſti poſt tergū tuū oīa peccata mea.

Pſ. Quia nō ifernus cōfitebit̃ tibi neq; mors
laudabit te: nec expectabūt q̃ deſcēdēt in
lacū ueritatē tuam.

Pſ. Recubās dormiuit ut leo & ut catulus le
onīs ſaluos nos faciet domini exitus &
domini mors.

Pſ. Præciſa eſt uelut a texēte uita mea dum
adhuc ordirem ſuccidit me d̃ mane uſq;
ad ueſperam.

DE NON FRACTIS OSSIBVS.

Genetiſ. Os nō comminuetis ex eo.

Pſ. Cuſtodit dominus oīa oſſa eorū: unū ex
hiſ nō conteretur.

DE PERCVSSione lateris & fluxu aq̃.

Pſ. Dirupit petrā & fluxerūt aquæ abierūt ī
ſicco flumina.

DE SEPVLTVRA.

Ieremiſ. Poſuerunt lapidem ſuper me.

Idē. Cōcluſit uias meas lapidibus q̃dratiſ hæ
dificauit aduerſus me ut nō egrediar.

Pſ. Collocauit me ī obſcuris: ſicut mortuos
ſæculi anxiatuſ ē ī me ſpirituſ meus ī me

turbatum est cor meum.

DE ADORATIONE DEMŪ SEPULCHRI DŅI.

Isaias. In illa die erit radix Iesæ que stat ī signū
populorum.

Ipsū gentes deprecabunt & erit sepul-
chrū eius gloriosū.

Ieremias. In sepultura eius reuiuiscunt mortui.

P̃s. Introibimus in tabernaculū eius adora-
bimus ubi steterūt pedes eius.

DE REDEMPTIONE NOSTRA
IN MORTE seu in sanguine domini.

FIGVRA VET̃ERIS testamēti uideli-
cet q̃q̃ mundari uolebāt a peccatis asp̃-
gebant sanguine.

Zachari. Tu quoq; ī sanguine testamēti tui rede-
as misisti uinctos de lacu in quo nō ē aqua.

Idē. Cū egrediet̃ uir ab oriente: ecce aquæ re-
dundātes a latere eius dextro.

P̃s. Flumina aquæ uiuētis egrediebātur d' uē-
tre illius.

P̃s. Deus aut̃ Rex noster ante sæcula opera-
tus est salutē ī medio terræ.

P̃s. Redemptōnem misit populo suo mādā-
uit ī æternū testamētū suū.

FIGVRA VETERIS TESTAMÉti.
DE SERPENTE a neo eleuato i quo qui
aspiciebāt salui fiebāt.

Isaias . Et uocabūt eū populus sāctus redempto
a domino deo nostro.

Spiritus domini sup me eo q̄ unxit me
ad annūtiādū misit me mansuetus misit
me ut mederer cōtritis corde & prädica-
rem captiuis indulgentiam: & clausis ap-
tionē ut prädicare animū placabilē do-
mino & diē ultionis deo nostro: ut cōso-
larer omnes lugentes & ponerē fortitu-
dinē lugentiū syon: & darē eis coronam
p cinere oleū gaudii: p luctu palū laudis
p spū mœroris.

DE DESCENSIONE ad inferos & li-
beratōe parentū.

Penetrabo omnes īferiores ptes terræ &
aspiciā oēs dormiētes i deum & illumina-
bo oēs sperātes ero mors tua: o mors ero
morsus tuus īfernæ.

Oseas. De manu inqt mortis liberabo eos & de
morte redimam eos.

Idē. Ego inquit capiā uadā & tollam & non

est qui eruat: uadens reuertar ad locum
meum.

P̃s. Attollite portas p̃cipes uestras & eleua
mini portæ æternales & introibit rex glo
riæ. q̃s ē iste Rex gloriæ. Dominus for
tis & potens dominus potēs ī p̃clio. At
tollite portas p̃cipes uestras & eleuami
ni portæ æternales & introibit rex gloriæ
Quis ē iste Rex gloriæ dominus uirtu
tū ipse ē Rex gloriæ.

Ego dixi in medio dierū meorū nadā ad
portas inferni.

P̃s. Vita mea ī īferno appropinquauit existiā
tus sū cū descēdi ī lacū fcūs sū sicut hō.
DE RESVRrectione domini.

Cāticorū. Cōsurge cōsurge brachiū domini.
Recubās dormiuit ut leo & ut catulus le
onis q̃s suscitauit eū.

Jeremias. Quasi de somno suscitatus sum ī uita &
somnus meus dulcis mihi.

Isaias. Exurgā nūc dicit dominus: nūc exalta
bor nūc sublimabor.

P̃s. Ego dormiui & soporatus sū & resurre
xerexi quoniā dominus suscepit me.

- P̃s. Qui exaltas me de portis mortis: ut annuntiē oēs laudes tuas ī portis filiæ syon pp̃ misiam inopū & gemitū pauperū nūc exurgā dicit dominus.
- P̃s. Propter hoc lætatum est cor meū & lingua mea exultauit: quoniam caro mea requiescet in spe: domine nō dereliquas aīam meam ī inferno: nec dabis scūm tuum uidere corruptōem.
- P̃s. Nūc cognoui quoniā saluū faciet dominus Christū suū exaudiet illū de cælo suo ī potestatibus salus dexteræ eius.
- P̃s. Vitā petiit a te & tribuisti ei lōgitudinē dierū ī sǎculū sǎculi.
- P̃s. Non moriar sed uiuā & narrabo opera domini.
- P̃s. Eruisti domine ab inferno aīam meam saluasti me a descentibus ī lacū.
- P̃s. Ad uesperū demorabit̃ fletus ad matutinū lætitia.
- P̃s. Quæ utilitas ī sǎguine meo dū descēdero ī corruptionem.
Conuertisti plāctū meū ī gaudium cōcidiisti saccū meū & circūdedisti me lætitia

P̃s. Educes me de laqueo quem absconderūt
mihi. quoniam tu es protector meus.

P̃s. Verbū iniquū cōstituerūt aduersum me
nunqt q̃ dormit nō adiiciet ut resurgā
Tu aut̃ domine miserere mei & resusci-
ta me & retribuam eis.

Me aut̃ pp̃ inocētiā suscepisti & confir-
masti in cōspectu tuo ī æternum.

P̃s. A finibus terræ ad te clamaui dū anxia-
res cor meū in petra exltaisti me.

P̃s. Dominus iudicabit fines terræ & dabit
imperium regi suo & sublimabit cornu
Christi sui.

P̃s. Exurge domine deus noster ī præcepto
quod mandasti & sinagoga populor̃ cir-
cundabit te.

Et pp̃ hāc ī altū regredere dominus iudi-
cabit populos.

P̃s. Quantas ostendisti mihi tribulationes
multas & malas & conuersus uiuificasti
me & de abissis terræ iterū reduxisti me

P̃s. De cælo auditū fecisti iudicium tuū ter-
ra tremuit & q̃euit.

Cū sgeret ī iudicio deus & saluos facerēt

omnes mansuetos terræ.

Pſ. Nūqd mortuus facies mirabilia aut me
dici refuscitabunt te & cōfitebunt tibi.
Nūquid narrabit aliqs ī sepulchro miſi-
cordiam tuam & ueritatē tuā ī pditione.
Nūqt cognoscetur in tenebris mirabilia
tua & iuſtitia tua in terra obliuionis.

Pſ. Trāſiuiſmus p ignē & aquam & eduxiſti
nos in refrigerium.

Pſ. Lapidē quē reprobauerūt ædificātes: hic
factus eſt caput angeli.

Pſ. Tāq̃ ſpōſus procedens de thalamo ſuo.

Pſ. Leuabo ad cælū manū meam & dicam ui-
uo ego ī æternum.

Pſ. Vocē meā audi ſm miſericordiam tuā do-
mine: & ſecūdū iudiciū tuū uiuifica me.
Iudica iudiciū meū & redime me pp elo-
quium tuum.

Miſericordiæ tuæ multæ domine ſm iu-
diciū tuū uiuifica me.

Pſ. Illumina oculos meos ne quādo obdor-
miam ī morte: ne quādo dicat inimicus
præualui aduerſus eum.

Pſ. Surge domine ī regem tuam: & tu archa

sanctificatōis tuæ.

P̃s. Domine probasti me & cognouisti me
tu cognouisti sessionem meam & resur-
rectionem meam.

Dinumerabo eos & sup arena multipli-
cabunt̃ refrexi & adhuc sum tecū.

P̃s. In pace in idip̃m dormiā & req̃escā. quo-
niam tu domine singularit̃ ī spe consti-
ruisti me.

P̃s. Scitote quoniam mirificauit dominus
sanctū suū: dominus exaudiet me cū cla-
mauero ad eum.

P̃s. Qm̃ ī me sp̃auit liberabo eū p̃tegā eū
quoniam cognouit nomen meum.

Clamauit ad me & ego exaudiā eū cum
ip̃so sū in tribulatione eripiā eū & glori-
ficabo eum.

P̃s. Impleat dominus oēs petitōes tuas nunc
cognoui: quoniam saluū fecit dominus
Christū suum.

Dominus adiutor meus & protector me-
us ī ip̃so sp̃auit cor meū & adiutus sum.

Et refluoruit caro mea & ex uolūtate mea
cōfitebor ei.

Exurge gloria mea exurge psalterium
exurgam diluculo.

Exurgat deus & dissipet inimici eius & fu-
giat eum qui oderunt eum a facie terrae.

DE TEMPORE & hora resurrectionis domini.

Oseas. Venite reuertamur ad dominum: quia ipse
ueniet & saluabit nos uiuificabit nos
post duos dies in die tertia suscitabit nos.

Quasi diluculo parato est egressus eius.

Ps. Exurge gloria mea exurge psalterium me-
um exurgam diluculo.

DE RESURRECTIONE sanctorum cum domino.

Viuiificabit nos post duos dies & die ter-
tia suscitabit nos & uiuemus in conspectu
eius & sequemur eum.

DE ASCENSIONE domini.

Isaias. Intelligite ecce seruus meus exaltabitur ele-
uabitur & sublimis erit.

Idem. Nunc exaltabitur nunc sublimabitur.

Daniel. Aspicebam in visu noctis & ecce in nubibus
caeli quasi filius hominis ueniebat & usque ad
antiquum dierum peruenit & in conspectu eius
obtulerunt eum.

Isaias. Iurauit dominus ueritate David & non

fraudabit eū dī fructu uētris tui: ponā su
p sedē meā & dedit ei potestātē & regnū
& oīs populus tribus & līguæ sūient ei.

Propheta. Reges terræ cātate deo & psallite dño qā
ascendit sup cēlos cēlorū ad orientem.

Idē. Vīsi sūt gressus tui deus: sūt ita ut gressus
dei nostri.

Ecce hic saliens sup mōtēs trāsiliēs colles

Amos. Aedificauit ī celo ascensum suum.

P̄s. Ascendit dominus ī altū captiuam duxit
captiuitatem dedit dona hominibus.

P̄s. Iubilare deo & glorificare nomen ei: qā
ascendit de ptibz orientis dñs ē nomē illi.

P̄s. Iubilare deo qui ascendit sup tronū celi
ad orientem.

Ascendit dominus ī iubilo et dominus ī
uoce tubæ. Vidi hoīem ascendentem de

P̄s. corde maris et puenit usque ad cælum.

P̄s. Quoniam eleuata ē mgnificētia tua us-
que ad cēlos.

Ascendet dominus sup cherubin et uo-
labit sup pennas uentorum.

Semel iurauī ī scō meo semē eius in æter-
nū manebit.

Et tronus eius sicut sol in conspectu meo &
sicut luna perfecta in diebus suis & testis in
caelo fidelis.

Ps. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis.
Regnavit dominus super omnes gentes.
Psallite deo qui ascendit super caelum caelorum
ad orientem.

Qui ponis in nube ascensum qui ambulat super
per pennas ventorum.

Ps. Domine dominus noster quam admirabile
est nomen tuum in universa terra.

DE EXALTATIONE domini.

Sapientia. Exaltauit illum apud proximos suos in medio
ecclesiae aperuit os suum & impleuit eum spiritu sa-
pientiae & intellectus stolae gloriae induit eum in
cunctatam & exultationem thesaurizavit su-
per eum & nomine aeterno hereditavit illum do-
minus deus noster.

Ps. Tu autem domine susceptor meus & glo-
ria mea & exaltans caput meum.

Ps. Domine dominus noster quam admirabile est
nomen tuum in universa terra.

Ps. Quoniam eleuata est magnificentia tua su-
per caelos.

P̃s. Dominus p̃s h̃ereditatis meæ & calicis
mei tu es q̃ restituis h̃ereditatē meā mi-
hi: funes ceciderūt mihi ī pr̃claris & enī
h̃ereditas mea pr̃clara est mihi.

P̃s. Magna gloria eius in salutarī tuo gloriā
& magnū decorē impones sup̃ eum.

P̃s. Sedes tua deus ī s̃culū seculi uirga dire-
ctionis uirga regni tui.

P̃s. Accedet homo ad cor altū & exaltabitur
deus.

P̃s. Beatus quē ellegisti & assūpsisti h̃itabit ī
atriis tuis.

P̃s Tenuisti manū dexteram meam & ī uo-
luntate tua deduxisti me & cum gloria
suscepisti me.

P̃s. Iurauit dominus Dauid ueritatem & n̄
fraudabit eū de fructu uentris tui ponā
super sedem meam.

P̃s. Quoniam pr̃uenisti eū ī benedictioni-
bus dulcedinis: posuisti in capite eius co-
ronam de lapide precioso.

P̃s. Exaltare domine ī ueritate tuā cantabi-
mus & psallemus uirtutes tuas.

P̃s. Exaltare sup̃ oēs c̃elos deus & sup̃ omnē

terram gloria tua.

P̃s. Cōuertere animam meā ī requiem tuā: q̃a dominus benefecit mihi.

P̃s. Q̃m̃ ī me sperauit liberabo eū p̃regā eū quoniā cognouit nomen meum.

Clamauit ad me & ego exaudiam eū cū ipso sū ī tribulatione eripiā eū & glorificabo eum.

Lōgitudine dierum replebo eū & osēdā illi salutare meum.

P̃s. Regnū tuū regnū oīum s̃culorū & dñatio tua ī omni generatōe & generatōem

P̃s. Exurge domine deus meus et exalteretur manus tua ne obliuiscaris pauperē.

P̃s. Cōstituit eū dominū domus suæ & principem oīs possessionis suæ.

Vt erudiret p̃cipes eius sicut semetipsū & senes eius prudētiā doceret.

Isaias. Et uocabitur nomen eius admirabilis cōsiliarius: deus fortis pater futuri s̃culi: princeps pacis: multiplicabitur īperiū ei & paci eius nō erit finis super solium Dauid & super regnum eius sedebit ut confirmet illud & corroboret ī iudicio & iu

sticia a modo usque in sempiternum.

DE MISSIONE SPIRITUS sancti.

accharias. Effundam super domum David & super habitantes
Israel spiritum gratiae.

Ioel. Post haec effundam de spiritu meo super
omnem carnem & prophetabunt filii ve
stri & filiae uestrae. Iuvenes uestri uisiones
uidebunt & Senes uestri somnia somnia
bunt & super seruos meos & ancillas me
as in diebus illis effundam de spiritu meo.

DE DAMNATIONE IUDE & ac
ceptione in eius locum.

Ps. Fiant dies eius pauci et Episcopatum eius
accipiat alter.

Fiant filii eius orphani et uxor eius
uidua.

DE DISCIPULIS MISSIS PER ORBEM.

Ieremias. Ego mittam piscatores multos dicit do
minus et piscabunt eos.

Idem. Et mittam uenatores et uenabunt eos de
montibus collibus et cauernis.

Idem. Dabo uobis pastores iuxta cor meum et
pascent uos scientia et doctrina.

Jeremias. Veni inquit ut congregarem eos ex omnibus gentibus & linguis ut ueniāt & uideāt gloriam meam & ponam in eis signum & mittam ex eis ad gentes in maria Africam & Libyam tenentes sagittam & insulas longe ad eos qui non audierunt de me & non uiderunt gloriam meam.

P̃s. Nō sūt loquelæ neq; sermones: quorum non audierūt uoces eorum.

P̃s. Annūciauerūt opa dei & facta eius intellexerunt.

P̃s. A solis ortu usq; ad occasum laudabile nomen domini.

P̃s. In omnē terram exiuit sonus eorū & in fines orbis terræ uerba eorū.

DE CONSERVATIONE discipulorū

P̃s. Memor esto cōgregatōis tuæ quam possedisti ab initio.

P̃s. Ego dixi dii estis & filii excelsi omnes.

P̃s. Nolite tangere christos meos & in Prophetis meis nolite malignari.

DE BAPTISMO iuxta mādātū dñi.

Isaias. Obstupuerūt sup te multi gloriosus erit aspectus eius inter uiros & forma eius

iter filios hominum. Iste asperget multas gentes.

Idē. Haurietis aquas ī gaudio de piscinis Saluatoris lauamini mundi estote.

Ezechiel. Omnes sitientes venite ad aquas.

Effūdā sup uos aquā mūdabimini ab oībus inquinamentis uestris.

In die illa īqt erit fōs patēs domui Dauid & hītātibō ī Ierusalē ī ablutōe peccatorū

Idē. In die illa exhibūt aq̄ uiuæ īmediū eorū ad mare orientale & mediū earū ad mare nouissimū. ī die illa erit dominus unus & nō m̄ eis unū: & fuerit oīs trā usq̄ ad destū

Ezechia. Sāctificabo nomen meū magnū ut sciāt gentes q̄a ego dominus dū sāctificatus fuero ī uobis corā eis tollam uos de gentibus & cōgregabo uos de uniuersis terris īfūdā sup uos aquam mūdā & mūdabimini ab oībus inq̄namentis uestris & ab uniuersis idolis uestris mundabo uos.

P̄s. Asperges me domine isopo & mūdabor lauabis me & sup niuem dealbabor.

Zacharias. Cōueriti me ad portā domo dñi & ecce aq̄ egrediebāt subtrus limen domo ad oriētē

domus aut respiciebat ad occidentem aq̃
aut descēdebāt ī latus tēpli ad meridiē ad
extremum altaris et cōuerti me ad uiam
fōtis portæ exterioris quæ respiciebat ad
orientē & ecce aq̃ redūdans a latere dex
tro & traduxit me per aq̃s: & ait ad me aq̃
istæ q̃ egrediūt̃ orientales & descēdūt ad
plana desti ītrabūt mare & exhibūt & sati
abit̃ oīs aīa uiuens quæcunquē respicit &
quocūq̃ uenerit totiens.

DE ABOMINATIONE iudeorū &
sacrificiū suorum.

Primo. Nō offeretis uos sacrificiū panis: quoniā
panes uestri tristitiæ sūt & q̃cūq̃ comede
rit ex eis cōtaminabitur.

Nō est mihi ultra uolūtas ī uobis & sacri
ficiū nō accipiam de manibus uestris.

Isaias. Quid mihi ī multitudine uictimarū uīa
rū quid multiplicatis sacrificiū mihi de
arietibus et carnem hyrcorū. Ego enī cō
templi saguē uitulorū carnes arietū et
hyrcorū cum præstaueritis ea coram me
q̃s recipiet ea a uobis: q̃a odiuit ea ani
ma mea si eleuaueritis manus uestras ad

me auertā uultū meū a uobis āmodo nō
deturpetis sanctos meos frustra nō offe-
retis ultra sacrificiū. quoniā icēsū uestrū
& sollemnitates uestras & sabbata uestra
nō accipiā a uobis: qā odiuit ea aīa mea.
Si eleuaueritis manū uestras a me auer-
tā uultū meū a uobis. Et si multiplicaue-
ritis orōnes nō exaudiā illas. qm manus
uestre sāguine plenæ sūt & oē sacrificiū
uestrū: sicut cadauer fetidū ī īgressu por-
tæ atrii exterioris & q iugulauerit mihi
taurū: sicut q decolauerit hominē ī sacri-
ficiū hyrcū: sicut q obtulerit sanguinem
porci.

Idē. Qui imolat bouē quasi q īterficit uirū:
qui mactat pecus quasi q excerebret ca-
nē: q offert oblatōem quasi q filiū offerat
q rector quasi q benedicat ī dolo.

Idē. Facta sūt morticina eorū quasi in medio
platearum.

Jeremias. Quid mihi thus de saba offertis & ca-
lamum suaue electum de terra lon-
ginqua holocausta muta uestra non
sunt accepta mihi & uictimæ uestre

nō placuerūt mihi pp hoc dicit domino
ecce ego dabo populū istū ī ruīnā et ruēt
ī eis p̄res et filii simul uicinus et p̄ximus
DE EXECRATIONE iudeorum.

Isaias. Cecidit cæcitas sup Ierusalē quousq̄ itra
uerit plenitudo gētium.

Idē. Audientes audient et nō ītelligent: et ui
dentes uidebūt et nō cognoscēt. n̄ crassata
sūt enī corda gentis istius.

Cognouit bos possessorem suū: et asinus
presepe domini sui. populus autē meus n̄
intellexit me.

Idē. Educ foras gētem cæcā habentem ocu
los cæcos et surdas aures: et ecce post eos
omnes gentes cōgregatæ sūt.

Erit uobis Propheta tanq̄ liber clausus
q̄ tūc dabit̄ nesciēti et dicet non sum ego
lēctor.

Expectaui ut facerent iustitiam. fecerūt
aut̄ iniquitatem.

Tota die expādi manus meas ad populū
nō credentem et cōtradicentem q̄ ambu
labar uias nō bonas.

Auditone audietis & non intelligetis &

cernentes uidebitis & nō scietis icrassatū
est enī cor populi huius.

Idē. Audite celi auribus p̄cipe terra quia do-
minus locutus est: filios enutriui & non
cognouerūt me.

Audite audientes & nolite ītelligere ui-
dete uisionem & nolite cognoscere.

Excæca cor populi huius & aures eorum
aggraua & oculos eorum claude ne for-
te uideant oculis suis & auribus suis au-
diant & corde intelligant & cōuertant &
sanem illos.

Q̄ peccare faciebat homines in uerbo &
declinauerūt frustra a iusto.

Prius ad syon dices ecce adfū & uide &
non erit ex illis quisq̄ q̄ ītret cōsiliū.

Si nō credideritis nō intelligetis.

Ieremias. Miluus cognouit tempus suum: turtur
hyrundo & ciconia custodiūt aduētum
suum. populus autem domini nō cogno-
uit iudicium eius.

Idē. Peccatum Iudæ scriptum ē stilo ferreo ī
lapide adamantino & extēsū ē sup̄ alitudi-
nem cordis eorum.

Idē. Audi populus stulte q non habes cor & habētes oculos non uidetis:& aures nō. auditis.

Idē. Audite uocē tubæ & dixerūt non audiemus pp hoc audite gentes.

Idē. Audite hęc populus stulte & sine corde oculi sunt illis & non uidebūt:aures sūt illis & non audiēt:an me non timebitis? an faciem meam non formidabitis? qui constitui terminum maris arenam imperium æternum & non trāsgredietur illd curuabitur & non poterit ultra: resonabunt fluctus eius & non trāsgredietur. Populo aut huic factū est cor inobediēs & incredulum.

Idē. Sicut mutare non potest æthyops pellē suam:nec pardus uarietates suas:ita & ipsi duritiem suā.

Idē. Quomodo dicitis sapiētes sumus:lex domini nobiscum est:uere confusi sunt sapientes eorum & capti.uerbū enī domini piecērūt & spes nulla est eis.

Idē. Quis dabit me in solitudine diuersorū Ieremias. uiatorum & reliquam populum meum

& recedam ab eis : quia omnes adulteri
sunt cætus præuaricator & extendit lin-
guam suam: quasi arqum mēdatii & nō
ueritatis.

Daniel. Claude smones & signa librū & iuolue
prophetias.

Idē. Clausi signatiq; sūt smones usq; ad tēpo
cōsumatōis quousq; addiscāt ultro & im-
pleatur uisio & cognoscant oīa.

Ieremias. Holocausta mata uestra addite uictimis
uestris. comedite carnes: qā non sū locu-
tus patribus uostis & non præcepi eis
diem qua eduxi eum de terra Aegipti d̄
uerbo holocaustatum & uictimarum
Sed hoc uerbum præcepi eis dicens. Au-
dite uocē meam & ero uobis deus & uos
eritis mihi populus & ambulate ī omnia
quæ mandauī uobis et bene erit uobis et
non audierunt nec inclinauerunt aurē
suam: sed abierunt in uoluptatibus suis
et in prauitate cordis sui mali.

Ieremias. Scribam inquit multiplices leges meas
quæ uelut alienæ computatæ sunt hosti-
as afferent īmolabūt carnes et comedēt

et dominus nō suscipiet eas.

Non libabunt īquit uinum domino nec
placebūt ei sacrificia eorum : quasi panis
ludentium omnes qui comedēt eum cō-
taminabuntur & non introibunt in do-
mo domini.

Ezechiel. Filii hominis in medio domus exasperā-
tis habitantes qui oculos habent ad ui-
dendum & non uident: & aures habent
ad audiendū & nō audient.

Ioel. Interiit de domo dei uestri sacrificium
& libatio.

P̃s. Filii alieni mentiti sunt mihi inueterati
sunt & claudicauerunt a semitis suis.

P̃s. Obscurentur oculi eorum ne uideant &
dorsum eorū sēp incurua.

DE VLTione iudeorū tēpore Tiri.

Isaias. Calcaui eos ī ira mea & ī furore meo cō-
culcaui eos.

P̃s. Dies ultionis uenit annus retributionis
meae.

Idē. Contere contrictione uasis subtilis ī quo

non remaneat pars ad portandum car-
bones ignis nec ad hauriēdū guttā aquæ
Relicta est ī urbe solitudo & sibilabit ter-
ra eorū sibilo usq; in æternum.

Idē. Interficiet te deus israel & uocabit suos
suos nomine alio.

Expectaui ut uinea mea israel daret uuas
& ipsa dedit spinas propter quod addu-
cam q; destruat illā calcatione.

A quo transmigrabo nisi a populo meo
Ruit iquit israel & Iudas cōcidit: qā lin-
gua eorū cōtra dominum.

Semen pessimū pręparate filios uestros
occisioni iniquitate parētum suorum.

Et erit ad lapidem offensionis & ad pe-
tram scandali duabus domibus israel in
laqueum & ruinam habitātibus israel.

Vos qui reliquistis dominū numerabo
oēs gladio & omnes corde corruetis.

Ecce serui mei comedēt & uos esurietis.

Educ foris populū meū cæcum oculos
habentem & aures surdas omnes gen-
tes cōgregatæ sunt simul & collectæ sūt
tribus.

Domine deus meus es tu & exaltabo te
confitebor nomini tuo. quoniam fecisti
mirabilia & cogitationes antiquas fide-
les: quia posuisti ciuitatem: tumulum: vr-
bem fortem in ruinam & domum alie-
norū ut non sit ciuitas & in sempiternū
nō hādficetur sup hoc laudabit te popu-
lus fortis ciuitas gētiū robusta tenebit te
Isaias. Et aspersus est sanguis eorum sup uesti-
menta mea & omnia indumēta mea co-
inqnata sūt dies enī ultōis ī corde meo &
annus retributōis meae uenit.
Et dimittetur nomen uestrum in iuramē-
tis electis meis. uos autem īterficiet & ser-
uos suos uocabit nomine alio. In quo q̄
benedictus ē sup terrā benedicet a dño
& q̄ iurat ī terra iurabit ī domino.
Ipse redemit eos & portauit eos & eleua-
uit cunctis diebus. ipsi autē ad iracūdiam
prouocauerunt & affllexerunt spiritum
eius & uersus est eis in inimicum & ipse
debellabit eos.
Quis est hic liber repudiū matris uestre
quo dimisi eā aut quis est creditor meus

cui uendidi uos. ecce enī iniquitatibus vris
dimisi matrem uestram. qm̄ ipsa nō est
uxor mea nec ego uir eius.

Terra uestra deserta: ciuitates uestre suc-
censae igni regionē uestra in cōspectu vro
alieni deuorabūt & desolabuntur sicut
in uastitate hostili & derelinq̄tur filia syō
sicut umbrāculū in uinea.

Sup̄ uiam inq̄t populi mei spinæ & ue-
pres adheferunt: quanto magis sup̄ oēs
domos gaudiū & exultatōis. domus enī
dimissa est & multitudo urbis derelicta
trabes & palpitatio factæ sūt sup̄ spelun-
cas usq̄ in æternum.

Dominator dominus auferet a Ierusalē
& iudea iudicem prophetam & principē
Desolabitur israel & corruet domus san-
cta. Fiet terra uestra deserta & ciuitates
uestre succensae igni.

Vox dñi reddēs r̄tributōem inimicis suis
Vsq̄ quo domine & dixit quousq̄ sint ci-
uitates eorū deserte & maneat domus sine
habitatore.

Isaias. Domine deus exaltabo nomen tuū: qm̄

posuisti ciuitatem ī tumultū & domū ī cō-
fusionem ut nō sit usq; ī sēpiternū. Cōci-
pietis errorē & patiemini spūs uester ut
ignis uorabit uos.

Erūt campestria ī caulas gregem & ual-
lis ager ī cubile armentorū populo meo
q̄ req̄siuit me: & uos q̄ reliquistis dominū
numerabo uos gladio & omēs mercede
corruetis.

Facta est mihi hæreditas mea quasi leo ī
spelūca dedit contra me uocē suam: ideo
odiui eam. Nūq̄d auis discolor hæredi-
tas mea: nūq̄d auis distīcta p̄ totū. ueni-
te cōgregamini omnes bestię terræ præ-
parate ad deuorandū.

Propt̄ me exterminata ē oīs terra eorū.
Effudit dominus sup̄ populū suū īdigna-
tionē furoris sui & forte bellū & cōbus-
sit eū ī circuitu & nō cognouit & succen-
dit eū & nō ītellexit.

Facti sūt mihi filii mei disp̄diti: quoniā
īualuit inimicus in eis.

Quos educaui & nutriui inimicus con-
sumpsit eos.

Reliqui domū meam diuisi hæreditatem
meam quasi leo ī silua dedit cōtra me uo-
cem suam p̄p̄ea odiui eam.

Jeremias. Quia oblitus ē mei populus meus frustra
labētes ī uicis suis ut ambularē p̄ uias ī iti-
nere nō trito ut fieret terra eorū ī desola-
tōe & ī sibilū sp̄etū oīs q̄ trāsibit p̄ eā ob-
stupescet & mouebit caput suū: sicut uēro
urens diligam eos.

Tu autē domine Sabaoth iudicās iuste: &
probas renes & corda ut uideā ultionem
tuam ex eis. tibi enī reuelauī aīam meā.

Derelinquā populū meū & recedā ab eis
Dereliquā uos & ciuitatē v̄ram quā dedi
uobis & patribus v̄ris & dabo uos ī obro-
briū sēp̄iternū & ignominiā æt̄nam qua
nūquā delebitur.

Heomenias īqt & sabbata v̄ra odiuit aīa
mea. Si steterit Moyses & Aarō & sacer-
dotes tenentes legē nesciuerint me & pa-
stores p̄uaricati sūt ī me p̄p̄ea in iudicio
adducā & cōtēdā uobiscū & cū filiis v̄ris
disceptabo. Quare ergo factus es ī prādā
sup̄ eū rugiet leones dederūt uocē suam:

posuerūt trā eius ī solitudine & ciuitates
eorū exustæ sūt & nō ē q̄ habitet ī eis.

Samuel coram me non ē aīa mea ad po-
pulū istū: eiice illos a facie mea & egrediāt̃

Quia mei oblitus es ecce ego annuntia-
bo iustitiā meā & opa tua nō pderūt tibi

Sic cōterā populū istū & ciuitatē istā sic
cōterit̃ uas figuli quō nō pōt restaurari.

Ciuitates uestre clausæ sūt & trāslata est
oīs ludua transmigratione pualida.

Docete filios uestros & filias uestras fletū
& plāctū. qm̄ morsegressa ē p portas vras

Vocat eos argentū reprobū.

Patres nostri peccauerūt & non sūt. nos
aut̃ iniquitates eorū exoluimus.

Ascendite muros eiꝝ & dissipate auferte
propagines eiꝝ: q̄a nō sūt domini: præua-

ricatōe præuaricata ē ī me domus iuda.
Dicit dñs regnauerūt & dixerūt n̄ ē ipse.

Ecce s̄mo domini factus est eis ī obro-
briū: quia nō receperūt illud.

Salamon. Quando iustus recipiet iudiciū ubi erūt
impīi & peccatores.

Daniel. Postq̄ occisus fuerit Christus regnabit

desolatio perpetua.

Idē. Post ebdomadas. Lxxii. occides Christo
& nō erit pplus eius & ciuitatē & scūariū
dissipabit cū duce uēturo & finis eis uasti
tas & post statutā desolatōem deficiet ho
stia & sanctuariū & ī templo erit abomia
tio desolationis & usq; ad cōsumatōem
& finem pseuerabit desolatio.

Da. Septuaginta duæ ebdomadæ abbreviate
sūt super populum tuum & super urbē
sanctam tuam & consumeretur preuarica
tio & finē accipiat peccatū & deleatur ini
qtas et adducat iustitia sēpiterna et īple
at uisio et pphetia et ūgat sancto sāctoꝝ
Domus Israel cadet et nō ē qui exurgat
eam.

Amos. In planctū domus Israel cecidit nō adii
ciet nō resurget domus Ierusalē piecta
est ī terrā et nō est q; suscitet eam.

Venit finis sup populū meū israel non
adiiciam ut pertranseam per eum.

Moyfes. Erunt gentes in capite et populus incre
dulus in cauda.

Osea. Ve inquit eis quoniam recesserunt a me

uastabuntur quia prauaricati sunt in me
ego redemi eos et ipsi locuti sunt contra
me mendacia: ego exaudiui eos & conforta
ui brachium eorum & ipsi in me cogitauerunt
malitiam reuersi sunt ut esset absque iugo fa-
cti sunt quasi arcus dolosus abiecit eos de
us meus: quia non audierunt eum & erunt uagi
in nationibus.

Zacharias. Inualuerunt super me uerba tua dicit dominus.

De utero. Dabit dominus pluuiam & cinis descendet
super te donec tradat te & deleat.

Propheta. Auditio audietis & non intelligetis & cer-
nentes uidebitis & non scietis. icrassatum est
enim cor populi huius.

Propheta. Auferte a Iudea & a Ierusalem ualidum &
forte iudicem & prophetam et sapientem de ar-
chitectis et prudentem eloquium missici.

Idem. Cessare faciam omne gaudium eius et sabbata eius

Ezechiel. In nihilum redigam et non eris et quesita non inue-
nietis usque in sempiternum: decus quoque ur-
bis ruina perpetua.

Hac est inquit ciuitas gloriosa habitans in
confidentia quae dicebat in corde suo ego
sum extra me et non est alia amplius

quō facta es ī destrū cubile. bestiar: oīs qui
transibit p̄ eā sibilabit & mouebit manū
suam ut prouocatus & redempta ciuitas
quoniam nō audisti uocē & nō suscepisti
disciplinam.

Amos. Cecidit israel & nō resurgēt: uirga israel
prostrata est & nō eleuabitur.

Idē. Et ueniet eis tribulatō & non saluabitur
q̄ effugerit ex eis & si abscōderūt ī mōtē
carmeli: īde manus mea prācipitabit eos
& si descēderint ī profundū maris illuc
mittā sp̄ntes & mordēt eos: & si abierūt
ī captiuitatē corā īimicis suis ibi manda-
bo gladiū & occidet eos ponā oculos me-
os sup̄ eos ī malū & nō ī bonū.

Filius botri. Erūt filii Israel sine p̄cipe & sine lege.

P̄s. Nō sic impii nō sic: sed tanq̄ puluis quē
proicit uentus a facie terræ.

Qm̄ tu pcussisti oēs aduersātes mihi si-
ne causa dentes peccatorū contriuisi.

Occidisti oēs q̄ opant̄ iniquitatem p̄des
omnes qui locuntur mendaciū.

Decidāt a cogitatōibz suis s̄m multitudi-
nē īmpt̄atum eoz expelle eos quoniam

icitauerūt te domine.

Consumetur nequitia eorum.

Nisi conuersi fueritis gladium uibrabit
arqum suū tetēdit & parauit illum.

Et in eo parauit uasa mortis sagittas suas
ardentibus effecit.

Lacū apuit & effodit eū & icidit in foueā
quam fecit.

Conuertetur dolor eius ī caput eius & ī
uerticem ipsius īiquitas eius descēdet.

Increpasti gentes & petiit impius nomē
eorū dedisti in aeternum & ī sēculū sēculi
inimici defecerūt framea & ī finem cui
tates eorū destruxisti.

Periit memoria eorū cū sonitu dominus
ī eternū pmanet.

Exultabo ī salutari tuo quoniā īfixæ sūt
gentes in interitu quem fecerunt.

In laqueo isto quē fecerūt cōprehēsus est
pes eorum.

Cognoscetur dominus iudicia faciēs in
operibō manū suarū cōphēsus ē peccator

Conuertantur peccatores in infernū oēs
gentes quæ obliuiscūt dominū.

P̃s. Persequar inimicos meos & cōprehendā
illos & non cōuertar donec deficient.
Cōfringā illos nec poterūt stare cadent
subtus pedes meos.

Inimicos meos dedisti mihi & odientes
me dissipasti.

Clamauerūt ad dominum nec erat q̃ sal
uos faceret nec exaudisti eos.

Cōminuā eos ut puluerem ante faciē uē
ti ut lutū platearū delebo eos.

Ponas eos ut clibanū ignis ī tēpore uul
tus tui dominus in ira sua cōt̃babit eos.

P̃s. Et deuorabit eos ignis fructū corū de ter
ra perdes & semen eorū de filiis hominū
Qui nō ītellexerūt opando & ī ope ma
nū eius destrues & nō hædificabis eos.

P̃s. Dilexi malitiam sup̃ benignitatem iniq̃
tatem magisq̃ loqui equitatem. Propte
rea deus destruet te in finem eueller te de
tabernaculo tuo & radicem tuam de ter
ra uiuentium.

P̃s. Sicut deficit fumus deficient.
Fluit cera a facie ignis sic pereant pecca
tores a facie dei.

Verũtũ deus cõfrĩget capita ñimicorũ sũo
rũ uerticẽ cæli perãbulãtiũ ñ delictis suis
P̃s. Fiant mensa eorũ corã ipsis ñ laqueũ & ñ
retributiones & ñ scandalum.
Obscurentur oculi eorũ ne uideãt & dor
sum eorũ semper icurua.
Effũdes sup eum irã tuã & furor iræ tuæ
cõprehẽdat eos fiat hĩratio eorũ dest̃a & ñ
tabernaculis eorũ nõ sit q̃ habitet.
Quoniam quẽ pcussisti persecuti sunt &
sup dolorẽ uulnerũ addiderunt.
Appone iniquitatẽ sup iniquitatem eorũ & ñ
tereãt ñ iustitiã tuam.
Deleantur de libro uiuentiũ & cũ iustis
nõ scribantur.
P̃s. Deus uenerũt gentes ñ hæreditatẽ tuam:
polluerũt tẽplũ sanctũ tuũ posuerũt le
rusalem ñ pomorũ custodiam.
Posuerũt morticinia suorũ tuorũ escas uo
lãtibũ cæli carnes sãctorũ tuorũ bestiis trã
Effunderunt sanguinem ipsorum tanq̃
aquam in circuitu Ierusalem & non erit
qui sepeliret.
Facti sumus obrobriũ inimicis nostris.

Subsanatio & illusio his qui in circuitu
nostro sunt.

Vsq̃ quo deus irasceris in finem ascēde
uelut ignis zelus tuus.

P̃s. Vineam de Aegypto transfulisti deuerti
sti ad gentes & plantasti eam.

Dux itineris fuisti ī cōspectu eius plan
tasti radices eius & impleuit terram.

Vt qd destruxisti maceriam eius ut uin
demiāt eā omnes q̃ pratergradiūtur eā.
Exterminauit eā aper de silua & fera de
pasta est eam.

P̃s. Quomodo facti sunt ī desolatōe subito
defecerūt & perierūt pp̃ iniquitatem eorū.
Velut somnū surgentium imaginē eorū
ad nihilū rediges.

P̃s. Nūc aut̃ repulisti & cōfūdisti nos & nō
egredieris ī uirtutibus nostris.

Auertisti nos retrorsū post inimicos no
stros & qui oderunt nos diripiebant.

Dedisti nos tanquā oues escarum & ī gē
tibus dispersisti nos.

Vendidisti populū tuū sine pretio & nō
fuit multitudo ī cōmutatōibus eorū.

Tota die uerecundia mea contra me ē et
confusio faciei meę corripuit me.

Hęc oīa uenerūt sup nos: quia obliti fu-
mus te et inique egimus ī testamēto tuo
Et recessit retro cor nostrū et declinaui-
mus semitas nostras a uia tua.

Ideo humiliasti nos ī loco afflictionis &
cohoperuit nos umbra mortis.

Delectati sunt in animam Iusti & sāgui-
nem innocētis destruxerūt: & pp hoc de-
struet illos deus & dispdet illos domino
deus noster.

Quomodo cantabunt canticum dei in
terra aliena.

P̃s. Reges eos in uirga ferrea & tanq̃ uas fi-
guli cōfrīges eos.

P̃s. Incenderunt igni sanctuarium tuum in
terra polluerūt tabernaculū noīs tui.

P̃s. Ultio sanguinis suorū tuorū qui effusus
est introeat in conspectu tuo & gemitus
compeditorum.

P̃s. Cibabis nos pane lachrymarū & potū da-
bis nobis ī lachrymis & ī mensura.

P̃s. Posuisti iniquitates nostras ī conspectu

tuo ſaculū tuū illuminatione uultus tui.

Quoniam omnes dies noſtri defecerunt
et in ira tua defecimus.

Pſ. Dixerūt uenite diſperdamus eos de gen-
te et nō memoretur nomen iſrael ultra.

Idē. Domine pone illos ut rotam: et ſicut ſti-
pulam ante faciem uenti.

Sicut ignis q̄ cōburit ſiluiam et ſicut flā-
ma quā comburit montes.

Ita perſequeris illos in tempeſtate tua et
ī ira tua turbabis eos.

Imple facies eorū ignominia & quærēt no-
men tuū domine.

Erubescāt & conturbent ī ſaculū ſaculi
cōfūdant & pereant.

Et cognoscāt quia nomē tibi dominus tu
ſolus ſup oēm terram.

Pſ. Conuerte nos deus ſalutaris noſter &
auerte irā tuam a nobis.

Nunq̄d ī eternū irascharis nobis aut extē-
des iram tuā a generatōe ī generatōem.

DE DESOLATIONE .Lxx. annorum.

Daniel. Scito animaduerte ab exitu ut iterū ha-
dificeſ Ieruſalem.

Pſ. Deus repulisti nos destruxisti nos iratus es & misertus es nobis.

DE DESolatōe ista duratura usq̃ i finē.

Da. Vsq̃ quo usq̃ ad consumatōem & i finē perseverabit desolatio.

Idē. Ciuitatem & sãctuariũ dissipabit populo cū duce uenturo.

Amos. Postq̃ cōsumatæ fuerit .Lxxii. ebdoma de cominuēt & cominabūt eā: & auferetur sacrificiũ & erit cōsumata destructio ppetuæ cōsumationis.

Idē. Et erit desolatio ppetua post occisionē Christi.

Ieremias. Exterrita est iquit quæ parturit Ierusalē & afflicta est aīa eius occidit & sol cū adhuc medius dies esset: confusa est & maledicta reliq̃as eorū i gladio dabo.

Iacob. Nō auferetur sceptrũ d' Iuda neque dux de femore eius donec ueniat q̃ mittēdus est & ipse erit expectatio gentiũ.

Isaias. Desolabitur Israel & corruet domo sãcta

Idē. Fiet terra uestra deserta & ciuitates uestre succensæ igni cremabunt.

DE FUTURA FIDE CHRISTIANA:

Isaias. Replebitur terra fide dei & redundabit sicut aqua maris.

Idē. Ecce gentes quas nesciebās uocabis & nationes q̄ te nō cognouerūt ad te ueniēt.

Idē. Concordauerūt gentes & reges eorum.

Idē. Congregabimini & uenite oēs qui salui estis per deum ex gentibus & populis.

Idē. Nesciuerūt me q̄ non interrogauerunt d̄ me & inuenerunt me.

Pro eo q̄ uocaui uos & non respōdistis: hæc dicit dominus. ecce serui mei comedent: & uos esurietis: bibent: & uos sitietis: gaudebunt in exultatione cordis: & uos cōtristabimini præ amaritudine cordis uestri: & interficiet te deus israel: & uocabit seruos suos nomine alio in quo benedicet deus illis qui benedictus est super terram.

Idē. Ego ante te ibo & gloriosus terræ humiliabo portas areas: conteram & uectes ferreos confringā: & dabo tibi thesauros absconditos & archana sanctorum: ut scias: quia ego dominus qui uoco nomē tuū

deus israel.

In nomine eius gentes sperabunt.

Idē. Quibus nō nūtiatū est de eo uidebūt. & qđ nō audierunt cōtemplati sunt.

Videbūt gentes iustū tuū & cūcti reges inclytum tuum.

Videbunt omēs fines trrrrē salutare dei nostri.

Et erit in nouissimis diebus pręparatus modus domus domini in uertice monti um & eleuabitur super colles & fluent ad eum omnes gentes & conflabunt gladios suos ī uomeres & lanceas suas in falces nō leuabit gens contra gentem gladium uec exercebuntur ultra ad proclium.

Congregamini uenite & accedite simul qui saluati estis ex gentibus : nescierunt enī qui leuāt signū sculpturę suę & rogant deum nō salutarem.

Conuertimini & salui eritis omnes fines terrę: quia ego deus & nō est alius.

Per me metipsū iuraui & egredietur uerbum de ore meo & mihi curuabuntur omnia gēua & iurabit omnis lingua ī

domino.

Isaias. Dilata locum tempore tui & pelles tabernaculorum tuorum extēde ne parcas longos fac funiculos tuos & clauos tuos cōsolida. ad extrema enim ad leuam penetrabis & semen tuū gentes habitabunt. Cremaui fructū labiorū pacē & q̄ prope & q̄ longe.

Congregabo ex omnibus gentibus & linguis & ueniēt & uidebūt gloriam meam & ponam in eis signum & mittam ex eis sagittas.

Erit in die illa radix Iessæ qui stat in signum populorum ipsū gentes deprecabūt. Leuauit dominus signū in nationibus procul & sibilabit ad eū de finibus terræ.

Ego dominus uocaui te ad iustitiam apprehēdi manum dexterā tuam & seruaui te & dedi te in fœdus populis in lucem gentium ut aperias oculos cæcorū & educes de conuisione uinctum de domo cōfusionis sedentem in tenebris. ego dominus hoc est nomē meum.

Educam cæcos in uiam quam nesciuerūt

& in semitis quas ignorauerunt ābulare
eos faciam.

Populus gētiū qui ambulabat ī tenebris
uidit lucem magnam : habitantibus in
regione umbræ mortis lux orta ē eis.

Attendite ad me populus meus & tribus
mea audite me: quia lex a me exiit & iu
diciū meum in luce populorum requi
escet.

Laudate & gaudete simul deserta Ierusa
lem: quia consolatus est^r dominus popu
lum suum redemit israel apparabit bra
chium suum sanctum in oculis omniū
gentium & uidebunt omnes teræ saluta
re dei nostri.

Ne memineris inquit priorum & anti
qua ne intuemini: ecce ego facio noua &
nunc oriētur utique cōgnosceitis ea &
ponam in deserto uias: & flumina in in
uio: glorificabit me bestia agri dracones
& structiones: quia dedi in deserto uiam
& flumina in loco in aquoso adaquare
genus nouum electum & plebem meā
quam acquisiui.

Isaias. Lex a me exiet & iudicium meum in lucem gentium:

Veniet omnis caro adorare Israel.

Obstupuerunt multi super te gloriosus erit inter uiros aspectus eius & forma eius inter filios hominum. Ille asperget multas gentes super ipsum continebunt Reges os suum: quia quibus non est narratum de eo uiderunt & quod non audierunt contemplati sunt.

Ecce testem populi dedi eum & praeceptorem gentibus: ecce gentes quas nesciebat uocabis & gentes quae te non cognouerunt: currunt propter dominum deum tuum & sanctum israel qui glorificauit te.

Veniet omnis caro adorare deum israel.

Eiice foras populum caecum & habentem oculos & aures surdas: quia gentes congregatae sunt simul & collectae sunt tribus

Salamon. Cum uenerit alienigena ad domum sanctam tuam & uocauerit nomen sanctum tuum: exaudies eum domine deus meus ut discat uniuersa terra nomen sanctum tuum & timeat sicut populus tuus israel.

Idē.iii. Hoc dicit dominus deus: replebitur tota
terra gloria domini.

Ieremias. Cōgregabūt oēs gētes in noīe domini in
domo sãcta & nō ābulabūt ultra ī prauī
tate cordiū suorum.

Ieremias. Ad te gentes ueniēt ab extremis finibz
terræ & dicēt uere mendaciū possiderunt
patres nostri uanitatem quæ nō profuit
nō hæreditabūt patres nostri: nisi mēda
ciū & iniquitatem.

Iurauit dominus in ueritate & iudicio &
benedicēt eū oēs gentes ipsūq; laudabūt.
Audite uocem tubæ & dixerūt nō andie
mus pp hoc audite gētes.

Constitues me in caput gentium: & po
pulus qui non cognouit me seruiet mihi
filii autem mentiti sunt mihi alieni facti
sunt.

Iophonias. Datum est gentibus ut loquantur simul
in nomine domini & seruiat ei oīs hō &
oēs insulæ gētium.

Idē. Tūc reddā populū electū ut uocēt oēs
nomine & seruiāt uno humero.

Idē. Adorabūt eū uiri de loco suo & oēs infu-
læ gētium.

Malachias. Mittet deus Heliam q̄ cōuertet corda pa-
trum ad filios.

Non est mihi ultra uoluntas in uobis di-
cit dominus exercituum: & sacrificium
non accipiam de manibus uestris: nec in
sacrificiis uestris lābor. quoniam ab or-
tu solis usque ad occasum magnum ē no-
men meum in gentibus quæ offerūt no-
mini meo sacrificium mundum: ut in
omni loco sacrificetur & offeratur nomi-
ni meo oblatio munda: q̄a nomē meū in
gētibus dicit dominus exercituum.

li. legis. i.

.xxv.

Ait dominus Rebecchæ. duæ gentes sūt
in utero tuo & duo populi diuidentur a
uentre tuo gens gentem superabit & ma-
ior seruiet minori.

dñs ad Moy. Replebitur gloria mea oīs terra.

Osea. Miserebor inquit ei qui fuit sine mi-
sericordia & dicam populus meus es
tu & ipse dicet deus meus es tu & erit

ī locū ubi dictū ē eis: nūc plebs mea & filii dei uocabimini.

Idē. Auferam nomina balaam de cordibus eorum & nō recordabūtur ultra nomīs & percutiam cum eis fœdus in die illa cū bestia agni & cum uolucris celi & cū reptili terræ & arqum & gladium & bellum conteram de terra & dormire eos faciam fiducialiter & sponsabo te mihi in sempiternum: & spōsabo te mihi in iustitia & iudicio & misericordia & miseratione & sponsabo te mihi in fide & sciens ego dominus.

Micheas. Et erit in nouissimis diebus mons domini pręparatus in uertice montium & cōsurgent et fluent ad eum populi et probabunt gentes multę et dicent uenite ascendamus in montē domini et ad dominum deum Iacob et docebit nos de uitis suis et ambulabimus in semitis eius.

Et iudicabit populos multos & eripiet gentes fortes usq̃ ī longinquo.

Zacharias. Hac dicit dominus exercituum usq; quo
uenient populi & habitabunt in ciuitati
bus multis & uadūt habitatores dicētes
unus ad alterū: exeamus ut deprecemur
faciem domini & quæramus deum exer
cituū.

Idē. Vadam & uenient populi multi & gen
tes robustæ ad quarendum dominum
exercituū in Ierusalem.

Ioel. Distillabunt inquit montes dulcedinem
& colles fluent lac & mel & per omnes ri
uos iuda ibunt aquæ & fons de domo do
mini egredietur & irrigabit orbem ter
rarum.

Deutero. Eritis gētes ad caput. īcredulus populus
a cauda.

P̃s. Cantate domino omnis terra psalmū di
cite nomini eius annuntiate de die in di
em salutare eius: conuertentur ad te om
nes fines terræ.

P̃s. Cantabunt tibi gētes in domo dei mei
canticum nouum.

P̃s. Omnes gentes plaudite manibus canta
te deo ī uoce laudis.

P̃s. Iubilare deo omnis terrā seruite domino
in lætitia.

P̃s. Cātate domino oīs terrā annūtiare d̃ die
in diē salutare eius.

P̃s. Reges terræ & oēs populi p̃cipes & oēs
iudices terræ.

P̃s. Iuuenes: virgines: Senes cum iunioribus
laudent nomen domini.

P̃s. Omnis sp̃ritus laudat dominum.

P̃s. Magnificauit dominus facere nobiscū fa
cti sumus lætantes.

P̃s. Conuertētur ad dominū uniuerſi fines
terræ & adorabūt eū oēs populi gētium.

P̃s. Cātate domino cāticū nouū: q̃a mirabi
lia fecit dominus.

P̃s. Notū fecit dominus salutare suū ī cōspe
ctu gentiū reuelauit iustitiam suā.

P̃s. In cōuertēdo populos in unū & reges ut
seruiant domino.

P̃s. Filius meus es tu ego hodie genui te.

P̃s. Dabo tibi gētes hæreditatem tuā & pos
sessionē tuam terminos terræ.

P̃s. Constitues me ī caput gentiū & populus
q̃ nō cognouit me seruiet mihi.

- P̃s. Ante solem permanet nomen eius & ante lunam sedes eius & benedicentur ī eo omnes tribus omnes gētes sūiēt ei.
- P̃s. Et dominabitur a mari usq̃ ad mare & a flumine usq̃ ad terminos terræ.
- P̃s. Annūtiabit domino generatio uētura.
- P̃s. Annūtiabūt cæli iustitiā eius populo qui nouit quæ fecit dominus.
- P̃s. Tunc dicēt īter gentes magnificauit dominus facere nobiscū.
- P̃s. Magnificauit dominus facere nobiscū facti sumus latātes.
- P̃s. Eripies me d̃ cōtradiçtōibus populi constitues me ī caput gentiū.
- P̃s. Deus q̃ das uīdictas mihi & subdis populos sub me: liberator meus de inimicis meis.
- P̃s. Et latentur omnes q̃ sperant in te ī ater nū exultabūt & habitabis ī eis.
- P̃s. Et gloriabunt ī te omnes q̃ diligūt nom̃ tuū. quoniā tu benedices iusto.
- P̃s. Exurge domine deus meus in præcepto quod mandasti & sinagoga populorum circundabit te.

- P̃s. Et sperent in te qui nouerunt nomē tuū
quoniam nō dereliquisti querētes te.
- P̃s. Psallite domino q̃ habitat in syon annū
tiate inter gentes opera eius.
- P̃s. Populus quē nō cognoui fuit mihi ī au
ditu auris obediuit mihi.
- P̃s. Reminiscētur & cōuertent̃ ad dominū
omnes fines terræ.
- P̃s. Et adorabūt ī cōspectū eius uniuersa fa
milix gentium.
- P̃s. Propterea populi cōfitebunt̃ tibi ī ater
nū & ī sæculum sæculi.
- P̃s. Repleti prius panibus se elongauerūt: &
famelici saturati sunt.
- P̃s. Donec sterilis peperit plurimos & q̃ mul
tos habebat filios īfirmata est.
- P̃s. Omnes gētes quas cūque fecisti ueniēt &
adorabunt corā te domine & glorifica
būt nomen tuū ī æternū.
- P̃s. Annuntiauerūt cæli iustitiam eius & ui
derūt oēs populi gloriam eius.
- P̃s. Confūdant̃ oēs q̃ adorāt sculptilia & qui
gloriātur in simulacris suis.
- P̃s. Cōfiteātur tibi populi deus cōfiteātur tibi

populi oēs: terrā dedit fructū suum.

P̃s. Ideo cōuertet̃ populus meus hic & dies
pleni iūenientur in eis.

P̃s. Viderūt omnes fines terræ salutare dei
nostri.

P̃s. Confiteātur tibi domine oēs reges terræ
q̃a audierūt oīa uerba oris tui.

DE ECCLESIA Christianorum.

Dauid. Astitit regina a dextris tuis in uestitu de
aurato circumdata uarietate. i. populorū
multitudine.

P̃s. Hæc requies mea in sæculum sæculi hic
habitabo. qm̃ elegi eam.

P̃s. Dinumerabo eos & super arenam multi
plicabuntur.

P̃s. Egressus es domine ī salutare populi tui
cum Christo tuo.

P̃s. Apud te laus mea in ecclesia magna uo-
ta mea reddam in cōspectu timentīū te.

P̃s. Confiteor tibi in ecclesia magna ī popu-
lo grandi laudabo te.

P̃s. Annuntiaui iustitiam tuam in ecclesia
magna: ecce labia mea & non prohibe-
bo domine tu scissi.

Et exaltent eū ī ecclesia plebis ī kathedra
seniorū laudēt eum.

DE SACRIFICIIS deo gratis.

P̃s. Nūqd manducabo carnes tauroꝝ & san
guinem hyrcorū potabo.

Immola deo sacrificiū laudis & redde al
tissimo uota tua.

P̃s. Sacrificiū deo spūs contribulatus cor cō
tritū & humiliatū deus nō despicias.

P̃s. Sacrificate sacrificium iustitiæ & sperate
in domino.

Nunqd uidistis q̃ ego comederē carnes
taurorū. & hyrcorū sāguinem biberem.

P̃s. Holocaustum pro peccato nō postulasti
tūc dixi ecce uenio.

P̃s. Aedent pauperes & faciabūt & laudabūt
dominū q̃ requirūt eū uiuant corda eorū
ī sēculū sēculi.

P̃s. Hūc humiliat hūc exaltat: q̃a calix ī ma
nu domini uini meri plenus musto.

Et inclinauit ex hoc in hoc: ueruntamē
fex eius non est exinanita: bibēt oēs pec
catores terre.

P̃s. Et mandauit nubibus desuper: & ianuas

cæli aperuit.

P̃s. Et pluit illis mannā ad māducādū & panē cæli dedit eis.

P̃s. Panē angelorū māducauit homo: & cibaria misit eis ī abūdantia.

P̃s. Inebriabunt ab ubertate domus tuæ: & torrēte uolūtatis tuæ potabis eos.

P̃s. Quoniā apud te ē fons uitæ & ī lumine tuo uidebimus lumen.

P̃s. Cibauit eos ex adipe frumēti & de petra melle saturauit eos.

Iesus filius. Magis diligit deus pietatē & misericordiā q̃ sacrificiū carniū:

Malachias. A solis ortu usq̃ ad occasū gētes offerant sacrificiū nōi meo & dominus noster.

DE VNIVER. Sali resrectōe mortuorū.

Iob. Scio q̃ redemptor meus uiuit & ī nouissimo die de terra surrecturus sū & rursum circūdabor pelle mea & ī carne mea uidebo deū saluatorem meū: quē uisurus sū ego & nō alius & oculi mei cōspecturi sūt

Iob. Exurgant inquit & descendāt omnes gētes in ualle ut iudicem omnes in circuitu consumationem & abreuiationem dñs

deus exercituum faciet in medio orbis
terræ.

DE SECVNDO ADVENTV DO
MINI in potestate & maiestate.

Dominus sicut fortis egredietur: sicut uir
preliator suscitabit zelum uociferabit &
clamabit super inimicos suos.

Et uocabitur fortissimo gratia potens. & cetera.

Audiam inquit faciet deus gloriam uocis sue
& terrorem brachii sui ostendet in commi-
natione furoris sui & in flamma ignis deuor-
antis in turbine & in lapides gradinis.

Isaias. Tacui: semper filii: patiens fui: sicut paries
nunc loquar: dissipabo & absorbebo filium.

Consurgat sicut in diebus antiquis in gene-
rationibus seculorum. nunquid tu percussisti su-
perbum & uulnerasti draconem.

Ecce seruus meus suscipiam eum: dile-
ctus meus complacuit sibi in anima mea
dedi spiritum meum super illum iudicium gen-
tibus proferet.

Tunc ego ueniam & intrabo in iudicio ad eos
& ero testis uerax adulteris & aliis piuris

subleuat & sublimes hūiliat iniquitatem
nō ponā in eo.

Idē Separabo ab eis transgressores & incredulos.

P̃s. Deus in maiestate ueniet deus noster &
nō silebit.

P̃s. Annūtiabunt cæli iustitiam eius deus iu
dex est.

P̃s. Ignis ante ipsū præcedet & inflāmabit ī
cuiu omnes inimicos eius.

DE SEcundo aduentu domini ad iudi
cium cum potestate.

P̃s. Tūc loquetur ad eos in ira sua & in furo
re suo conturbabit eos.

P̃s. Cum exarserit in breui ira eius beati oēs
qui confidunt in eo.

P̃s. Parauit in iudicio tronum suum & ipse
iudicabit orbem terræ ī eq̃tate iudicabit
populos in iustitia.

P̃s. Deus manifeste ueniet deus noster & ñ
silebit.

P̃s. Ignis in conspectu eius exardescet & in
circuitu eius tempestas ualida.

P̃s. Aduocauit celū de sursum & trā discernē

populū suum.

Et annūtibunt cæli iustitiam eius. quoni
am deus iudex est.

DE CONVERSIONE IVDEORŪ IN Finem.

Amos. Præpara te in occursum dei tui israel: quia
ecce ego firmās tonitruū & creās spūm
& annūtiās oībus christū suum.

Ieremias. Ecce dies uenient dicit dominus & susci
tabo Dauid germen iustum & regnabit
Rex & sapiēs erit & faciet iudiciū & iusti
tiam sup̄ terram.

Idē. In diebus illis saluabitur iuda & israel hī
tabit cū eo: & hoc ē nomen quo uocabit
eū dominus deus noster.

Idē. Donec plenitudo gētiū ītereat: & sic oīs
israel saluus fiat.

Idē. Erit in die illa dicit dominus exercituū
conteram iugum meum de collo tuo &
uincula illius abrūpam & dominabunt
eis alieni: & seruient domino deo suo &
Dauid Regi suo quē suscitabo eis.

Idē. Ecce dies uenient dicit dominus & feriā
domui israel & domui iuda fœdus nouū

non sicut pactum quod pepigi cum patribus uestris in die quando apprehēdi manum eorum ut educerē eos de terra ægypti pactū qđ irrituum fecerūt & ego dominator sū eorum.

De utro no. Erit gens in caput : incredulus aut populus in caudam.

Oscas. Sedebunt diebus multis filii israel sine rege sine principe: sine sacerdotio: sine altari: sine sacrificio: sine manifestationibus.

Malachias. Ecce ego mittam uobis Helyam prophetam antequam ueniat dies magnus domini & horribilis & conuertet corda parentum ad filios & corda filiorū ad patres eorum.

Ezechiel. Rex inquit unus erit omnibus imperās & non erunt ultra duæ gentes: nec diuidentur amplius in duo regna nec polluentur ultra in diis suis & abominationibus & in cunctis iniquitatibus suis & saluos eos faciam de uniuersis sceleribus suis in quibus peccauerūt & mundabo eos & erunt mihi populus: & ego ero eis de-

us & seruus meus David super eos Rex
& pastor unus oībus erit.

P̄s. Quoniā deus saluā faciet Syon & ædifi-
cabuntur ciuitates Iudæ.
Et habitabunt ibi hæreditatem acquirēt
eam.

P̄s. Aedificans Ierusalem dominus dispersi-
ones israel congregabis.

Quoniam uero quæ a sacris prophetis
dicta sūt nō in fidei nostræ attestatōnem
quæ p̄fecto meritū tolleret sed ī laudem
gloriæq; & iudaicæ p̄fidie improbatōnē
adducta noscūt. ut uberiori testimonio
et hebreorū obstinata p̄fidia improbet
et gentilium ad fidem conuersio fictiliu
Idolorū ac demonū seruitute relicta me-
ritis laudibus extollatur nonnulla Sybil-
larum uatumq; gentiliū dicta in mediū
ducere libet quibus et diuino illas affla-
tas spiritu fateri necesse sit et que ueteris
testamēti patribus diuino p̄phetæ spū p̄-
cinerūt eadē illa e sacraꝝ uirginū p̄ctoꝝ

dominum gentibus prædicenda nõ præ
cognoscenda decreuerit: ut utriusque le
gis israelitæ. s. & gentilis testimonio. lex
christiana uallata & in perditionem he
breis & conuersis ad fidem gentibus in
salutem dicta noscantur. Eamque ua
ticinia ex priscorum dempta codicibus
in medium adducemus. singula singu
lis Christi dei nostri actibus conferendo
per quæ gentibus Christi aduentum &
fidei meritum prædictum nõ præcogni
tum fuisse constabit: & eorum nemo ua
leat excusari. cum nedum israelitis: uerũ
& uniuerso orbi ineffabilis illa diuina cle
mentia quẽadmodum post christi aduẽ
tum cunctis se agnoscendũ instituit. iux
ta illud in omnem terram exiuit sonus
eorum & in fines orbis terræ uerba eo
rum. Ita & ante eius aduentum hebreis
gentibusque prædicendum fore manda
uerit prout propheticis earum dictis ap
te constare dignoscitur. Decem igitur sy
billas fuisse digno priscorũ testimonio con
stat q̃ uelut israelitis pphetæ x p̃z ueturiũ

prædixerunt: ita diuino illæ afflatæ spū
diuersis orbis ptibus uenturum præcine-
rent: quibus eo deum nosce inter genti-
les datum est q̄ eius maiestati in cordis
munditia ac sanctitate uirginitatis ac ca-
stitatis uoto se nouerant seruituras testā-
te domino: illos beatos fore deumque ui-
suros qui deo mundo corde seruire de-
creuerūt. Merito igitur diuino uaticinio
dignæ habitæ sunt: meritoque deū agno-
scere christiq̄ aduentum prædicare. qđ
non Idolis demonibusque seruire: sed sū-
mo maximoque deo mundo se corde no-
uerint. Illis igitur merito datum est chri-
sti aduentum prædicare ut apostolica nū-
tiatione demum uocatus orbis in salutis
gremium christi operibus sybillarum di-
cta testantibus facilius declinaret. earū
igitur testimonio quo uniuersus orbis p̄-
dictum christi aduentum se conuertē-
do fassus est: obstinatam etiam hebreorū
perfidiā improbare n̄ dedignabimur quos
sua clemētia dñs archani cōsiliū conscias
redder̄ n̄ d̄ dignato ē a sūma igit̄ iēstabili

que diuinæ maiestatis essentia sumemus
exordium.

DE VNO DEO tantum.

LACTANTIO TESTE.

Her. Vnus deus qui solus est & ipse maxius
nō creatus & hūc a se solū sūmū deū q̃
cælū fecerit luminibusq; distinxerit.

Alia Sy. Cæterum deus solus unus q̃ excellentis-
simus qui fecit solem stellas ac lunā fru-
giferā & aq̃ maris fluctus qui quomodo
solo sit ita & mūdi ædificator & artifex.

Alia Sy. Ipsū qui solus est colite mūdi p̃cipē qui
solus est in sæculū & a sæculo.

Seneca. Vnus deus sum & nō est alius.

Alia Sy. Nos inquit aliunde pendemus & ad ali-
quē aspiciamus cui qd̃ optimum in nobis
debemus. alius autem nos ædidi: alius ī-
struxit.

DE AETERNa productione.

LACTANTIO teste.

Sy. Vltro natus non creatus nec factus no-
minatur.

Alia Sy. Appellat eum socium consilii.

Termegisto. Appellat deū creatorem dei.

Hermes q̄ Dominus & omnium creator quem de-
& mercuri. um uocare censemus. qm̄ fm̄ deū fecit ī
uisibilē & īfēsibilē & hūc fecit primū solū
& unū. & quoniam bonus ei uisus est &
plenus omniū bonorum sanctificauit &
amauit eū ut propriū filiū.

Idē. Dominus & pater & deus & primus &
unus dei creator.

Idē. Causa aut̄ huius causæ diuini boni uolū-
tas quæ deum produxit: cuius nomē nō
potest humano ore dici. nomen autem
eius quod pater sūmus imposuit nullus
alius præter ipsū scit.

Apollo. Deus est ultro natus a nullo doctus sine
matre genitus immutabilis. cuius nomē
nullū uerbū capere pōt ignē emittēs hoc
ē deus. parua aut̄ ps dei angeli & nos.

Idē. Nō enim pōt ab ullo esse genitus q̄ ipse
uniuersa generauit.

DENATluitate tēporali : Lactatio teste

Sy. her. In ultima uero illa ætate humiliabit̄ deus
humanabitur proles diuina : iungetur
humanitati diuinitas iacebit ī fœno agnō
& ofitio puellari educabitur deus & hō.

Alia Sy. Ipse tuū cognosce deū q̄ dei filius est.

Alia Sy. Florescet ut flos purus .

Sy her. Omniū nutritor & creatorem qui dulcē

Isaias. spiritum dedit omnibus & principē deo-
rum omnium fecit: illum dedit fidelibus
uiris honorare.

Eadē. Dicēt sybillā furiosam mendacem: cum
autem facta fuerint omnia. tunc mei me-
moriā facietis: & nemo amplius furiosā
diceret: sed dei magni prophetam.

TESTE NICARONE.

Sy. psia. Ecce bestia cōculcaberis & gignetur do-
minus in orbe terrarum & gremiū uirgi-
nis erit salus gentiū inuisibile uerbum
palpabitur.

EVRIPIDE TESTE.

Sy. Soluetur nexus sinagogæ & uidebūt re-
gem uiuētū & tenebit illū in gremio do-
mina gentium.

NEVIO TESTE.

Sy. Virginis infantiaē p̄lixa uirgo capillis
cum ea. Mūda qdē animi dulcis magniq̄ decoris
Pluris honestatis teneris uestita uetusta:
Sede sedēs strata gremio puerūq̄ tenebit

Nutriēs quē Iesū gēs quādam noīe uocat.
DE ADVENTV IN statu humili.
LACTANTIO TESTE.

Sy. Miserandus ignominiosus informis ut
spem miserādis daret.

Alia Sy. Tu enī ipsa stulta deū tuū nō cognouisti
ludētem mortaliū mētribus.

DE MIRACVLIS lactantio teste.

Sy. Omnia uerbo faciēs omnēq; egritudinē
curas.

Alia Sy. Mortuorū resurrectio erit & claudorū
cursus uelox & surdi audient: & cæci ui-
debūt & muti loquentur.

Alia Sy. Ex panibus simul quīque piscibusq; duo
bus: virorum milia quinq; in loco deser-
to faciabit: & quæ superauerunt fragmē-
ta tollens duodecim squaleos implebit in
spem multorum.

CRISIPPO TESTE.

Sy delphica. Ventos sedabit uerbo sternetq; furentia
maria pedibus pacis & fide calcās fluctus
perambulabit langores hominū soluet
uiuificabit mortuos: arcebit dolores mul-
tis: ex uno fonte pacis satietas erit uiris

absq̃ maris coitu nascetur.

Q2 VENIET SOLuturus legem.

Sy. Sed cū hęc oīa p̃fecta fuerint in ipsum
tota lex soluetur.

Alia Sy. Iugū nostræ seruitutis intollerabile sup
colla tollet & leges impias soluet uīcula q̃
uiolenta leuabit.

Q2 DECIDET ī manus fideles & iniq̃s.
LACTANTio teste.

Sy. In mano iniq̃s īfidelīū postrēmo ueniet
DE FLAGELLis. Lactantio teste.

Sy. Dabūt & deo alapas manibus incastris &
sceleribus oribus expuēt saluas uenena
tas: dabit & tūc ī uerba s̃p̃liciter tergū
innocens.

Alia Sy. Colaphos accipiēs tacebit neq̃s eū agno
scat unde uenerit mortuus loquetur &
coronā feret spineā.

Alia Sy. In escā uero fel: in sitim dederūt acetum
hāc hospitalitatis monstrabūt mensam.

Alia Sy. Tu. n. ipsa stulta deū tuū nō cognouisti
ludentē mortaliū mentibus: sed & spinis
coronasti coronæ horridū fel īmiscuisti
DE MORTE. Lactantio teste.

Sy. Et mortis fatum finiet tertiā diē dormiēs
Alia Sy. Cum uenerit ignis erunt tenebræ media
nocte obscura.

Apollo Mortalis erat secūdū carnē sapiēs portē-
milesius. tificis opibus sub caldeis iudicibus armis
cōp̄sso clauis & cruce amary finē cōpleuit
DE RESURRECTIONE: lactantio teste.

Sy. Tūc a mortuis se denuo oñdens ī lucē ue-
niet prius resrectōis initiū uocatis oñdēs
sybilla hor. Morte propria mortuos suscitabit: & cū
maclabit uiuet & regnabit & cōsumabū-
tur oīa de eo.

DE CONTRITōE idolorū: Lactatio teste.

Sy. her. Opa aut̄ deorū humanis manibus facta
exurentur.

Alia Sy. Cōterēt idola hōies & cūctas eorū diuitias
DE Expugnatōe Ierusalē: Lactatio teste

Sy. Veniet urbē expugnare eqdē a deo Rex
missus.

DE FVT Vro iudicio: lactatio teste.

Sy. Tūc tuba lucificā dimittet ī æther uocē

Sy. Erit mūdus īmūdus pcutiētibus hōibus.

Sy. her. Cū aut̄ hic dies fatalem finē acceperit &
& ī homines iudiciū immortalis dei ueni

et super homines magnū iudiciū.

sy her.

Cælū uoluēs terræ latebras apiā:& tūc le
uabo mortuos fatū soluens & stimulum
mortis post q̄ ī iudiciū ducā iudicās pioꝝ
atq; impiorū uitā uiroꝝ.

Alia Sy.

Tartareū aut chaos tūc oñdet terra inhi
ans uenientque ad tribunal dei reges om
nes.

Alia Sy.

Est. n. difficile credēs humanū genꝝ: sed
cū mūdi ac mortaliū uenerit iudiciū qđ
deus ipse faciet iudicās simul impios atq;
pios. tūc demū impios qđē in tenebras &
ī ignē mittet. qui aut pietatē tenēt iterū ui
uēt in terra spūm deo dante honoremq;
simul & uitā eis.

Alia Sy.

Totius terræ mortaliū tūc confusio erit
oīpotēs cū uenerit ī tribunali iudicare ui
uorum ac mortuorum aīas & mundum
omnem.

DE CIVITATE dei.

LACTANTIO teste.

Sybilla.

Et urbē quā fecit deus ipsā fecit astris so-
le ac luna clariorem.

Radita pfecto sūt ueteris testamē-
ti documēta cōplurīa q̄bus iudeo-
rū obstinata p̄fidia minime cōtradocere
ualet. extāt pariter q̄plura gentiliū uatū
oracula quibus plane hebreorum duriti-
es improbatur: & christianorū fides me-
ritis laudibz sublimat. Nunc uero fide-
lium etiam in conuincibilibus argumen-
tis instare libet: ut omnium testimonio
& nostram firmari fidem & hebreorum
obstinatam perfidiam improbari nemo
dubitet. Ante Christi equidem aduentū
palam fore non dubitamus uniuersum
orbem Idolorum cultui dedicatum præ-
ter iudeorum gentem quæ Moyses Pro-
phetarumque monitis ac miraculis de

seruire uidebatur. Post Christi uero mor-
tem eius discipuli qui de Iudeorum gen-
te & numero erant: nullo religionis cul-
tu cum gentilibus conuenire poterant
siue Iudaicā siue Christianam religionē
assererēt. Cum earū quælibet Idolorum
cultum negligeret & pariter improbareret
Cum uero a Iudeis nedum susciperen-
tur: uerum etiam palam impugnaren-
tur ac asperrimo mortis genere macla-
rentur ad aliasque nationes Idolis dedi-
tas necessitate compulsi diuertere coge-
rentur fateri necesse est nullam cum eis
religionis conformitatem habere potu-
isse: nec auctoritatibus ullis que argumen-
tis gentes illas in christi fidem adducere
aut prouocare ualuisse. Cum ergo uni-

sus orbis eorum predicationibus ad christi fidem uenisse & ab Idolis recessisse apertissime constat. Maxima profecto argumēta uel signa illos aduixisse fateri necesse est per quæ uniuersum orbē Idolis a sæculo deditum ac seruientem & ab eisdem Responſa & signa suscipientem. Isdē eorum diis neglectis & tritis ad christi fidem & cultum prouocauerint eoque maxima fuisse necesse est. cum Idola illa relinquere ac contere suadere apostoli: quæ potentissimorum Principum & Regum nominibus nuncupabātur quos deos Orbis factos assererant: & christum sequi qui pauperrime natus educatus & uiuens miserrimaque

ac crudelissima morte a suis ut nequā &
blaffema peremptus fuerat. Dura profe-
cto suasio ac merito impar ab iis scilicet
discedere diis quos Reges Principesque
potentissimos fuisse constabat. Quibus
dum uixerant parere consueuerant &
quorum imagines diu pro diis uenerati
fuerāt & a quibus respōsa suscepisse cre-
debant : plurimaque supra humanam
potentiam argumenta cognouerant; &
Christo pauperimo ac pene misero iudi-
cato dampnato asperrima & uilissima
morte perempto & illis incognito preces
effundere & pro deo uenerari quem te-
stabantur Iudei nec sibi nec suis opem
ferre potuisse. frustra equidem piscato-
res pauperes & indocti Christum prædi-
care conati essent & presertim apud Re-
ges & principes apud quos philosophorū
sapientumque numerum fore constabat
nisi supra naturam humanasque uires
diuinam in eis auctoritatem extare do-
cuissent . rationibus nanque Christi

fides nec probari potest nec debet . Et
si naturalibus argumentis ac rationibus
procedere decreuissent . uicti profecto a
tam clarissimis philosophis secessissent
Miraculis igitur fateri necesse est indo-
ctos illos piscatoresque pauperimos uni-
uersum orbem ad Christi fidem prouo-
casse . infirmos scilicet liberando : demo-
nes effugando ac mortuos suscitando
quod nemo unquam naturali potestate face-
re uisus est : nec ullum idolorum unquam
fecisse constabat . Tali ergo potestate ne-
minem donatum esse fateri necesse est .
nisi dei amicus fuerit immensa uirtu-
te ac bonitate præfulgens . Tales uero
dei amicos non mendaces sed ueridicos
cum deus ueritas sit : fore necesse est . Si
ergo ueridici & dei amici Christum præ-
dicarunt dei filium deumque & hominẽ
fore fateri necesse est talem fuisse & esse
qualem for̃ firmiter asserebant alioquin
mendaces fuisse fateri necesse est : &
sic dei inimici cum nemo magis deo
contrarius esse dicatur quam qui se deum

facit eiusq; detrahit maiestati diuinū sibi
honore assumēs seq; p deo uenerari faciē
do. si ergo christum deū fore prædicādo
mētiti fuissēt: diuinæ detrahēdo maiesta
ti pculdubio nō amici sed īmici diuinæ
fuissēt deitatis oīq; uirtute ac miraculorū
potestate caruissēt. cū ergo nedū carere
uisi sunt imo miraculorū uirtute ac pote
state uniuersū orbē ad christi fidē spre
tis idolis cōuerterūt nedū īfirmos sanan
do & mortuos suscitādo: s; & idolis īclu
sos demones christo dare gloriā cohercē
do & idola eorū sedes cōterendo christū
quē apostoli deū ēē prædicarunt uerū deū
ætni p̄is filiū uerūq; hoīem ex spū scō cō
ceptū ex maria uirgine natū p nobis ul
tro mortuum & sepultum fateri necesse
est. Hoc equidem testatur uniuersi or
bis cōuersio q nulla rōe recedere ab idolis
& christo suire adduci potuisset: nisi di
uina miraculorū uirtute coactus illa reli
q̄set & christo deo uero suire decreuiss
et. Hæc uniuersi orbis cōuersio iudeos
pfecto ab obstinata eorū malignitate de

trahere debuisset cū signis ac supra natura miraculis cōuersū uniuersū orbē intueāt at si miracula forte negare p̄sūp̄sit q̄ cōuersiōe uniuersi orbis maifesta reddūt p̄fecto illd̄ miraculoꝝ oīum supremū fuisse miraculū fateri cogūt. Q̄ uniuersus orbis nullis rōibus aut miraculis ductus ī sētētā christianā religiōis spōte deuenerit suis sp̄retis idolis ac contritis. Pluris ergo p̄batōnū genetibus īprobatū aut fateri necesse ē christū deū ēē: aut ipsos sola p̄fua ac uolūtaria cācitāte detētos ī iudiciū suā dāpnatōis christianāq; religiōis gloriā & exēplū diuinito īsuari

FINIS.

Patauii.iiii.kl's maias. M.cccc.lxxiii.

Summa colūna dei fidei firmata potētis:

In loquor hebreos perfidiasque suas.

Chriſticolæ veneto grates hoc reddite paulo.

Et patauo qui nunc nobile pressit opus.

Bartholomæus Campanus

Ponticuruanus.

